ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 175 (425) ◆ Вівторок, 15 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

СЬОГОДНІ ПОЧИНАЄ РОБОТУ ШОСТА СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Народні депутати нові значки прикріпили! Прикріпили. Посвідчення нового зразка отримали! Отримали. Нові думки з собою привезли! Привезли. Так беріться до роботи!

Вкрай важливі закони для економічної реформи, інших сфер життя належить опрацювати й прийняти народним депутатам.

А тут ще й політичні баталії навколо парламенту обіцяють бути гарячими. Але працювати треба. Бо з мітингів держави не збудуєш. Вона народжується й міцніє тільки завдяки праці людській.

Верховна Рада України, яка проголосила Декларацію про державний суверенітет, Акт про незалежність і привела народ до безкровного завоювання самостійності держави, продовжує свою роботу. Найгарячіше тепер питання — вихід з економічної кризи. Вирішення його залежить від Верховної Ради, від Президента й Уряду, але головним чином — від кожного з нас, від кожного громадянина України.

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВІДБУВ У БЕЛЬГІЮ

КИЇВ, 14 вересня. (Кор. Укрінформ Віктор Демиденко). Сьогодні Президент України Леонід Кравчук відбув у Бельгію. У Брюсселі він зробить офіційний візит у Комісію Європейських Співтовариств. Його супроводять віце-прем'єр-міністр Олег Слєпічев, голова правління Національного банку України Вадим Гетьман, інші офіційні особи. Як повідомили у прес-службі Президента, програмою візиту передбачається зустріч Леоніда Кравчука з головою Комісії Жаком Делором. Планується також зустріч з віце-прем'єром, міністром закордонних справ Бельгії Віллі Классом.

Подробиці в наступному номері.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

14 вересня відбулося засідання Президії Верховної Ради України. Розглянуто питання про порядок денний і організацію роботи шостої сесії Верховної Ради.

Під час обговорення звернуто особливу увагу на необхідність першочергового розгляду на пленарних засіданнях питань, що пов'язані з соціально-економічним становищем у країні, підготовки і прийняття законодавчих актів, які потрібні для поглиблення економічної реформи, здійснення національної економічної політики, забезпечення соціального захисту населення, поліпшення життя народу. Наголошувалось також на важливості посилення парламентського контролю за виконанням актів, прийнятих Верховною Радою.

Розглянуто пропозиції щодо висвітлення роботи шостої сесії засобами масової інформації, а також проекти деяких законодавчих актів, які винеситимуться на обговорення Верховної Ради.

Президія розглянула й інші питання державного життя України.

Вів засідання Голова Верховної Ради України І. С. Плющ.

А ЩО «ПІСЛЯ БАЛУ»?

Два дні гула-гуляла гетьманська столиця. І нехай там вчені губляться, з'ясовуючи точну дату заснування міста, свято відбулося. Як і годилося за такої оказії, з божественною літургією, театралізованим ярмарком, чудовим концертом «зірок» та стадіоні. Заморловані щоденними клопотами про хліб свій насущний, люди раділи нагоді хоч ненадовго забути негаразди й біди сьогодення, дати розраду душі.

(Закінчення на 9-й стор.).

Передплата-93

«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.

на півроку — 240 крб.

на квартал — 120 крб.

на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами, має додатки мовами національних меншин.

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль, телевізори, холодильники, пилососи, інша дефіцитна побутова техніка. І все це завдяки нашим спонсорам:

1. Луцькому автомобільному заводу (автомобіль ЛуАЗ-969М «Волинянка»).
2. Львівському концерну «Електрон» (телевізори «Електрон»);
3. Мелітопольському ВО «Старт» (пральні машини «Таврія»);
4. Харківському ВО «Комунар» (телевізори «Берізка»);
5. Чернігівській фабриці музичних інструментів (піаніно);
6. Луцькому підшипниковому заводові (універсальні деревообробні верстати);
7. Київській компанії «Росток» (кавомолки, міксери, кухонні комбайни);
8. Харківському тракторному заводу ім. С. Орджонікідзе (міні-трактор — Т-012).
9. Київській фірмі «Реле-маркетинг» (міні-пилососи, фени, дзвінки із секретом «Аргус»).
10. Харківському ВО «Завод ім. Малишева» (мотоцикл ЗИМ-350).
11. СП «Джонсон — Київ Корпорейшн» (набір миючих засобів).

12. ____________

Шановні добродії!

Під час передплатної кампанії у вересні — листопаді тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції по телефонах 446-72-63, 441-89-95.

Знайомство зі спонсорами на 4-й сторінці.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Затим надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;

ДОМАШНЮ АДРЕСУ;

НОМЕР КВИТАНЦІЇ;

НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розиграш лотереї у січні 1993 року. Щасти вам!

Інтерв'ю біля трапа літака

У кожного свій шлях—у політиці, економіці

— так вважає Голова Верховної Ради України Іван ПЛЮЩ

Минулої неділі з двотижневої поїздки Сполученими Штатами Америки повернулася делегація законодавців України на чолі з Головою Верховної Ради Іваном Плющем. Українські парламентарії побували за океаном на запрошення конгресу США. Протягом двох тижнів вони ознайомлювалися з роботою вищого законодавчого органу, вивчали структуру, діяльність органів місцевого самоврядування, зустрічалися з політичними й державними діячами, представниками бізнесових кіл. По прибутті в Бориспіль Голова Верховної Ради України Іван Плющ відповів на запитання, що цікавили журналістів.

— Іване Степановичу, протягом двох тижнів ви і делегація вивчали діяльність органів самоврядування різних рівнів. Чи можна цей досвід застосувати в нас?

— Звичайно, і потрібно. Але виникає запитання: як це зробити? Необхідно, щоб суспільство в Україні досягло такого високого рівня розвитку, як у Сполучених Штатах. Щоб у нас було таке саме зацікавлення у праці, як у них.

Справді, ми вивчали досвід управління у високорозвинутій демократичній державі. Адже американській демократії понад двісті років, і там є чого вчитися. Але як перенести їхній досвід на наш грунт — сказати важко. Коли б була можливість звозити у Сполучені Штати не десять депутатів, а хоча б половину всього нинішнього складу, то практична користь від цього, безумовно, була б.

Щодо поділу влади, про який ми так часто говоримо. У них він справді існує. І чим більше ми пізнавали їхні форми, методи роботи, тим більше дивувалися. Бо якщо ми не можемо обійтися без крайнощів, — або диктатура, або анархія, — то в США кожен робить не те, що хоче, а те, що дозволено законом. Існує чітка структура самоврядування знизу доверху. Ніхто не втручається у виробничі справи, проте економіка працює, як добре налагоджений механізм.

Приміром, усіх співробітників міністерства сільського господарства у країні 100 тисяч. Але принципи їх роботи кардинально різняться від діяльності наших. Ніхто нікому не вказує, яку худобу вирощувати, що і коли сіяти. Навпаки—вони допомагають фермерам у придбанні техніки, збуті продукції, виборі прогресивної технології. Словом, кожен виконує свою роботу, і нікому задарма гроші не платять.

— Чи сприймають Україну в Америці як самостійну державу?

— Я вдруге у Сполучених Штатах Америки. Минулого разу з нами говорили ввічливо, коректно, але безпредметно. Цього разу нас зустрічали як представників незалежної держави. Зі спікерами палат, політичними й державними діячами обговорювали одне з головних питань: місця України в американській політиці. Коли, врешті, зникне стереотип минулого? Адже, приймаючи важливі документи, у США чомусь раніше називали лише Росію і додавали — інші країни колишнього Союзу. Тепер мені твердо сказали, що на державному рівні вже опрацьовують концепцію форми роботи і співробітництва з Україною. Вдалося досягти домовленості з багатьох проблем. Зокрема, під час зустрічі з міністром оборони Сполучених Штатів я підкреслив: ставлення до Договору щодо обмеження стратегічних озброєнь в Україні неоднозначне. Дехто звинувачує Президента в тому, що ми першими роззброюємося, не маючи жодних гарантій з боку інших ядерних держав. Звичайно, така точка зору не є домінуючою. Однак я наголосив, що Україна має бути рівноправним партнером у процесі скорочення ядерних озброєнь. тобто мова йде про окремий договір між Україною і США з цього питання. У свою чергу, американська сторона готова допомогти нам у розв'язанні даної проблеми.

— Іване Степановичу, протягом поїздки ви зустрічалися з представниками ділових кіл. Як ви вважаєте, в України є підстави сподіватися на закордонні інвестиції в оздоровлення нашої економіки?

— Справді, такі зустрічі були. В ході їх я був неприємно здивований деякими обставинами. З'ясовується, є певні політичні сили, які намагаються поширювати серед бізнесових кіл думку, що Україна ще твердо не визначилася з реформами, що у нас вичікують: здійснювати їх чи ні. Кому це вигідно? Для чого порівнювати Росію і Україну? Для чого весь час повчати, яка саме модель переходу до ринкових відносин має діяти у нас? У кожного свій шлях. А інвестиції мають іти не під якусь конкретну людину, а в економіку. Тільки за умови злиття капіталів, запровадження прогресивних технологій, можливі кардинальні зрушення в економіці. Думаю, що в цьому певною мірою ми зуміли переконати тих, з ким зустрічалися.

Василь ТУГЛУК,
парламентський оглядач.

РАДИ РАДЯТЬСЯ

У Верховній Раді України відбулася нарада голів обласних, Київської та Севастопольської міських Рад народних депутатів, які прибули на навчання до Центру підвищення кваліфікації кадрів Інституту державного управління і самоврядування при Кабінеті міністрів України. У нараді взяли участь Міністр Кабінету міністрів України В. Ю. Пєхота, міністр фінансів Г. О. П'ятаченко, міністр державних ресурсів А. К. Мінченко, ряд народних депутатів, відповідальних працівників апарату Верховної Ради.

Відбулася ділова розмова щодо підвищення ролі Рад народних депутатів республіки у вирішенні питань соціально-економічного розвитку, життєдобробуту населення. У цьому плані особлива увага була приділена необхідності більш активного пошуку шляхів координації дій та посилення взаємодії самоврядних органів і виконавчих структур.

У своїх виступах голови обласних Рад — Львівської М. М. Горинь, Дніпропетровської В. В. Богатир, Запорізької В. В. Похвальський, Київської В. Д. Сінько, Харківської В. М. Тягло, Закарпатської Д. Ф. Дорчинець, Херсонської М. М. Кушнеренко, Київської міської В. П. Нестеренко та Севастопольської міської В. М. Семенов внесли ряд ділових пропозицій щодо підвищення ефективності місцевих Рад в сучасних умовах, вдосконалення їх правової бази, а також законодавства в цілому в умовах проведення економічної реформи. І, перш за все, про землю, про власність, про приватизацію тощо. При цьому першорядного значення надавалося проблемам своєчасного вироблення механізмів включення законів у життя, посилення парламентського контролю за виконанням прийнятих законів, ролі Президії, Секретаріату Верховної Ради в координації діяльності Рад усіх рівнів.

Присутні обмінялися також думками з приводу необхідності прискорення впорядкування заробітної плати всіх категорій працівників, які фінансуються з бюджету, у тому числі Рад та їх органів, поліпшення матеріально-технічного забезпечення.

У ході наради було з'ясовано ряд проблем, дано відповіді на порушені питання.

Підсумовуючи нараду, перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Васильович Дурдинець підкреслив важливість порушених питань, спрямованих на підвищення діловитості Рад усіх рівнів, поліпшення взаємодії їх діяльності з органами виконавчої влади, що в кінцевому підсумку позитивно вплине на добробут людей, дотримання громадського порядку і законності, національну злагоду і громадянський мир.

ДО БРИТАНСЬКИХ БЕРЕГІВ

Прес-центр МЗС України повідомляє, що 15—16 вересня відбудеться офіційний візит міністра закордонних справ України Анатолія Зленка до Великобританії. Під час візиту заплановано переговори глави українського зовнішньополітичного відомства з його британським колегою Дугласом Хердом, а також зустрічі в міністерствах фінансів, торгівлі й промисловості, оборони. Анатолій Зленко виголосить промову «Європа: українське бачення» перед членами Королівського інституту міжнародних справ, зустрінеться з провідними діловими колами Великобританії, з представниками української громади країни. Планується підписати спільні українсько-британські документи.

Економіка

ЗАТРИМУЄМОСЯ ЧИ ЗАПІЗНЮЄМОСЯ?

12 вересня під керівництвом першого віце-прем'єр-міністра В. Симоненка відбулося засідання Координаційної Ради з питань економічної реформи. Розглядалися проблеми приватизації. Для оперативної роботи при КР створено постійно діючу нараду з представників Національного банку, Фонду державного майна і Кабінету міністрів, які спеціально займатимуться проблемами приватизації.

Після засідання Координаційної Ради співголови постійно діючої наради О. Завада (Кабінет міністрів), заступник голови Фонду державного майна В. Васильєв і керівник групи експертів з питань власності і підприємництва Кабінету міністрів Б. Будзан розповіли журналістам про те, що зроблено і що потребує розгляду Верховною Радою.

Підготовлено і передано на розгляд Верховної Ради список підприємств (в основному невеликих), які пропонуються до приватизації протягом 1992 року (1018 підприємств). Напрацьовано мінімальний пакет нормативних документів, які дають змогу розпочати приватизацію уже сьогодні. Але той факт, що приватизаційні сертифікати не готові, як передбачалося, 1 вересня, виступаючі пояснили необхідністю переробки нормативних документів, уже готових, у зв'язку з останнім рішенням Верховної Ради, за яким 70 відсотків державного майна має передаватися за сертифікатами. За старою програмою ця частка була значно меншою, оскільки планувалося частину майна продати, в тому числі за валюту. До цих 70 відсотків додадуться приватизаційні сертифікати на 400 мільярдів карбованців тим, хто ще не має житла. За даними інвентаризації державного майна, яке підлягає приватизації, і індексації його у травні (у зв'язку з інфляцією) воно оцінюється у 2 трильйони 171 мільярд карбованців. За сертифікатами (безкоштовно) має приватизуватися 93—94 відсотки майна. Це може створити значні проблеми, якщо врахувати поправку до старої програми приватизації, яку внесено Верховною Радою в останній день роботи п'ятої сесії. Це — пріоритет трудових колективів на оренду і викуп майна своїх підприємств. Кредити дадуть можливість приватизувати майна на суму, яка перевищує сумарну вартість приватизаційних сертифікатів. У такому разі пенсіонерам, студентам та деяким іншим групам населення не буде в що вкладати сертифікати. Всього нині в Україні перейшли на оренду власних підприємств приблизно 3.000 колективів, причому за останній місяць — 400. Це і назвав В. Симоненко виколупуванням «ізюму з булки».

Фонд державного майна, який свого часу було передано під юрисдикцію Верховної Ради, Кабінет вважає за доцільне передати знову Кабінету міністрів. З цим погоджується Президент.

Ці та інші проблеми, викликані неузгодженістю законів та нормативних актів (всього близько 40, у тому числі 25 першочергових) і винесено на розгляд шостої сесії Верховної Ради України.

На запитання, що буде з створеними диким способом, до початку офіційного процесу приватизації, підприємствами, банками та іншими установами, співголова постійно діючої наради О. Завада заявив: питання розглядалося, і незабаром буде створено міжвідомчу комісію, яка розглядатиме законність таких операцій у кожному випадку окремо.

Костянтин ПАРИШКУРА.

«ПРИВАТИЗУЙТЕСЯ, ТОДІ Й ПОГОВОРИМО»

— так, загалом, можна охарактеризувати настрій прес-конференції чергової американської делегації, цього разу — з переробки продуктів виробництва та виготовлення упаковок до них

Відвідавши кілька областей, американські бізнесмени (за їхніми ж словами) були вражені нашими потенційними можливостями економічного розвитку. А заодно й осягнули свою цілковиту непристосованість до нашої системи управління, скажімо, у сільському господарстві. Тож приватизація і лібералізація цін, на переконання керівника делегації, помічника заступника міністра торгівлі США Крістіни Болтон, значно покращила б стан української економіки і водночас зменшила б вплив на неї наших «владних структур».

І якщо, на думку посла США в Україні Романа Попадюка, в американських бізнесменів є велике бажання вкладати інвестиції в українську економіку, то самі бізнесмени не поспішають навіть висловлювати цього бажання, чекаючи на ту ж таки приватизацію.

— Ми не збираємось дивитися на Україну як на великий супермаркет, куди варто лишень завозити товари на продаж, — заявив представник однієї з торгових фірм Джон Мохамед Аліхані. Саме тому, розраховуючи прийти на український ринок надовго, приватний бізнес так детально його вивчає, аж до відсотка приватизованої землі у кожному конкретному випадку.

Що ж, американські бізнесмени — люди обережні. І, головне, особливо поспішати їм нікуди. А нам — саме навпаки...

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Точка зору

КОМУ І ДЛЯ ЧОГО ПОТРІБЕН РОЗПУСК ВЕРХОВНОЇ РАДИ?

Олександр Мороз, можна сказати, один з найцікавіших авторів «Голосу України». Хоча б тому, що його виступи в нашій газеті завжди викликають бажання сперечатися, заперечувати, дискутувати. Не маємо сумніву, що й ця його стаття у багатьох викличе бажання схрестити думки з Олександром Морозом.

На сторінках газети Верховної Ради ми надаємо слово всім народним депутатам України, які пишуть до нас, і якомога більшій, наскільки вистачає сил і місця в газеті, кількості виборців. Само собою зрозуміло, що при цьому відповідальність за тон виступів і наведені факти покладається на авторів.

Отже, слово має Олександр Мороз.

ПЕРША частина запитання здавалась би зайвою. Хто не зовсім байдужий до суспільних процесів, знає ініціаторів усунення Верховної Ради з політичної арени. Знає поіменно і як представників різних угруповань. Хоч вони самі в агітаційних матеріалах схильні прикриватися безликими «ініціативними групами» та «комітетами».

Чому ж така «благородна» та «революційна» справа і... анонімно? Пояснення, мовляв, багато нас, — непереконливе. Багато організацій, а люди одні і ті ж. І їх не так багато. Якщо відкинути політичну мімікрію, то **всі вони власне і є порідiлий Рух,** котрий, попри інші цілі прагне в такий спосіб довести свою впливовість, імітує здатність шукати шляхи виходу з кризи.

Свою окрему позицію намагалась продемонструвати республіканська партія, але підвели деталі. Загальну заяву про необхідність розпуску Верховної Ради вона не підписала, але надала свій рахунок на «добровільні» пожертвування. Схоже, проте, що справа тут в іншому. Ті, хто створював фінансовий капітал партії, мало цікавилися політичними відтінками. Ділові кола давали гроші на конкретну, певного розуміння спільну справу. Для нинішнього їх використання потрібен привід. Він і знайдений: буде прибуткова частина, будуть обгрунтованими і видатки. А хто їх порівнюватиме? Зате, якби вся акція вдалася, на з'їзді можна було б прозвітувати, — ми, бачте, матеріально забезпечили. А не вдалася б, то... ми ж і не підтримували.

Це, певно, припущення, хоч і не дуже абстрактне. Наскільки воно точне, незабаром буде видно.

Персонально називати ініціаторів можна, хоч не всі вони з власної волі такими стали. Без помилки до них відноситься хіба що В. Чорновіл. І на початку діяльності Верховної Ради, коли він відчував несприйняття своїх поглядів. І пізніше, коли не він грав першу скрипку в опозиції. А найбільше після 1 грудня, коли така близька **власна влада** поманила, а в руки не далася. Та ще й недавні соратники за результати керівництва в області так дякували на прощання, що в словах і оплесках вгадувалася радість розлуки.

Поряд з ним звучать інші прізвища. То вони з ним в чомусь не згоджуються, то повністю підтримують. Та щоб звалити Верховну Раду, дрібниці доведеться відкинути. Розрахунок лише на єдність.

А ще розрахунок на виборців України. Їм справді Верховна Рада **така** не подобається. Але в слово «така» різні люди вкладають протилежне значення. Одні хотіли б мати парламент в складі своїх однодумців, інші — своїх. Більшість населення бажала б просто бачити в сесійному залі людей, котрі не лише роблять закони, а й стають прикладом для всіх в культурі поведінки, дискусії, прийнятті рішень.

На жаль, ТАКОГО сладу немає. І не буде ніколи.. Культура законодавчого процесу, безумовно, зросте, але одностайності вже годі чекати. Вона й не потрібна. А захистити людей від нетерпимості, злостивості, ворожнечі, котрі панують часом у залі, а часом від зовні нудної одноманітної процедури, потрібно. На цьому мої однодумці наполягали ще два роки тому. Зробити таке просто, — не демонструвати по телебаченню всі засідання. Повторюю, це тоді, коли нам це невигідно, бо демонстрація засідань — майже єдина для нас, соціалістів можливість прорватися зі своїми думками до людей. Але задля злагоди в суспільстві, гамування надмірних пристрастей слід перестати трясти політичну білизну перед багатомільйонною аудиторією. Глядачам вистачило б одно-двогодинних телерепортажів та радіотрансляцій.

Професіоналізм же парламенту зріс за два роки помітно. Юридичний рівень значної частини з близько двохсот нормативних актів пройшов солідну перевірку, в т. ч. і за рубежем. Втрачати такий професіоналізм тепер, коли він найбільш необхідний, — безглуздя.

Отже, об'єктивних підстав наполягати на розпуску Верховної Ради немає. Очевидно за вимогами різнобарвних «демократичного» гатунку ініціаторів приховуються інші мотиви. Спробуємо їх розгледіти. Але спочатку проаналізуємо зміст основних претензій до законодавчого органу.

Головна з них, добряче вже заялозена, — ВЕРХОВНА РАДА БЛОКУЄ РЕФОРМИ. Виникає принаймні два запитання. Які реформи вона заблокувала? Хто вносив пропозиції щодо «заблокованих» реформ?

Виявиться, що всі законодавчі акти, потрібні для реформування економіки (закони про власність, приватизацію, група законів про землю, іноземні інвестиції, підприємництво і багато інших), будівництва держави (про армію, митну службу, фінансову систему, службу безпеки, про громадянство), для реформування політичної структури суспільства (про громадські об'єднання, місцеві Ради...) та закони, пов'язані з соціальним захистом людей, екологічною безпекою, розвитком освіти і культури, гарантіями свободи совісті та іншими сферами життя суспільства — прийняті. І непогані, треба сказати, закони. Інша справа, чому вони працюють не так, як хотілося б. Але то окрема розмова. Окрема для кожного закону, хоч є в них і спільна причина, — всебічна криза.

Хто ж був автором законодавчих актів реформаторського циклу? Виявляється, як правило, серед авторів майже немає ініціаторів розпуску Верховної Ради. В. Філенко, котрий пробує лідерство в різних політичних групах, а на віче дав зрозуміти його учасникам, що «тепер знає, що робити», на сесіях виступав найчастіше з процедурних питань. В. Чорноволу взагалі не годилося б з цього приводу проявляти настирливість, бо здається більшість засідань Верховної Ради він пропустив. Значна частина ініціаторів про свою депутатську діяльність звітує більше за кордоном, ніж у своїх округах. Чимало серед них і тих, хто забувши найперше покликання депутата, використовує мандат для міжпартійних чвар, для боротьби за владу, курсуючи по Україні та за її межами. Якщо цих людей сумління спонукає до складання депутатських повноважень, то намір їх був би обгрунтованим, зрозумілим і своєчасним. Але при чому тут решта депутатів, котрі добросовісно працюють в комісіях, не влаштовуються в комерційні чи напівкомерційні структури, не пов'язують розпуск Верховної Ради з одержанням (нарешті) київського житла?

Справа, ясна річ, в іншому. Це зрозуміло кожній тверезій людині. Адже смішно виглядає одного дня підносити до висоти вікопомного значення прийняття Акта про незалежність чи Декларації про суверенітет, а наступного — твердити про «недостойність» цього складу Верховної Ради щодо змісту актів. Ніби не вона їх і приймала. Так само недолуго звучить аргумент про потребу скликати новий парламент «на багатопартійній основі», бо цей, бачите, обраний під диктатом Компартії.

Про яку багатопартійність мова? Де ті партії? Чи ходять вони під законом? Це б слід розглянути. Бо в нас є «партії», в якій лідер, ні з ким не радячись, може розписатися за всю партію, є партії, що при кількох тисячах членів утримують по багато десятків штатних партократів. Є політичні організації, що мають на рахунках круглі валютні кошти: звідки? На підставі якого закону такі капітали? За яку діяльність винагорода? От у цьому напрямку відповідні комісії Верховної Ради разом з державними службами недопрацьовують. Можливо, тому і поспішають їх розпустити, — гляди, ще схаменуться.

Звісно, на багатопартійній основі, якщо мова йде про цивілізовану багатопартійність, в Україні вибори проходитимуть ще не скоро. Сьогодні вплив партій на вибори поширюватиметься залежно від коштів, витрачених на кампанію або від близькості претендентів до структур влади. Тому нинішній виборчий закон повинен враховувати таку реальність, забезпечуючи **вільне волевиявлення громадян,** можливо, і особливе виборче право виробничих колективів.

Врешті проба сил без диктату однієї партії вже була при виборах Президента. Його обрання стало підтвердженням **непідтримки** народом іншого кандидата разом з тими силами, що стояли за ним. Тепер ті ж сили знову тягнуть людей в ще одну виборчу кампанію. Невже недавні ще результати голосування нічого їх не навчили? Не віриться, все ж таки серед них немало тямущих, досвідчених людей. Не вибори нового парламенту їм потрібні. Їм треба ліквідувати **цю** Верховну Раду. Та ще й руками народу, одержавши з рук його...

Та про це пізніше.

Поспішають і тому, що прийшла пора відповідати за «содіяне» в різних сферах. А не хочеться. Обіцяли процвітання, а вийшло жебрацтво. Чекали розквіту самобутніх культур, а зупиняємося на рівні шароварництва. Прагнули правди, а маємо перекручення історії. Хотіли дружби **народів** України, а вже тут і там плекаються групування профашистського толку, для яких за недавніми словами одного з їх проводирів «крові не оминути». Останні хоч відверті. 6 серпня ц. р. на нараді націоналістів у Львові, в приміщенні, люб'язно наданому місцевою управою Руху, в присутності зарубіжних гостей (фашистського, звісно, толку) та декого з народних депутатів, крім цитованого раніше, звучали і слова: «Нам зараз легко **розігнати Верховну Раду і захопити владу».** Або ж «Нам потрібно тестувати усіх офіцерів на можливість їх перебування в українській армії. Панує чужинець: на вулицях Львова лунає російська мова...» І т. д. То може надії виборців співпадають з намірами цих **теж активістів** референдуму?

Та й у економіці їх вплив помітний, дарма що виробничих справ вони цураються. Однак розрив економічних зв'язків стався-таки за їх найактивнішої участі разом з їх же колегами в Росії та інших місцях. **Варто відмітити, що руйнівні акції вони добре координували. В їх арсеналі були і мітингові зміни в складі органів влади, і політичні страйки з «випадково» однаковими вимогами, і одночасний «пошук відьом» в середовищі опонентів, і методичне руйнування Збройних Сил, витравлювання інтернаціоналізму. І дружне захоплення процвітанням за часів батюшки-царя, знищеного «кровожерливими більшовиками».**

Так то воно так, але ж царя не більшовики скинули. Була, видно, причина. Жовтень здійснився взагалі безкровно. І громадянську війну та інтервенцію не вони розпочали, мільйони жертв їм приписувати нечесно. До того ж учасників ТИХ подій в живих лишилося мало. А хто ж за нинішнє кровопролиття, теперішні жертви громадянських воєн відповість? Де тепер ті псевдодемократи, що розпалювали бікфордів шнур Карабаху, а потім інших регіонів? Якщо з нобелівським лауреатом миру, найамериканськішим німцем загалом все ясно, то чому не підніметься голос тих, хто славив його «нове мислення» (для експортного вжитку) та підігрівав національні протиріччя в різних точках колишнього Союзу? Мовчать. Відчуває кішка, чиє сало з'їла, тому й нявчить на давню історію, шукає поживу в Богдані, Петрі, Ульянові... За Сталіна мовчать, бо комуністами осуджений, бо, як сказав в розмові зі мною один з галицьких робітників, «самі такі, як Сталін».

Так, Верховна Рада деяким реформам заважає. В ній більше тих людей, що знають виробництво, реальне життя. Вони розуміють наслідки розпорошення основних фондів під виглядом «справедливої приватизації» і здатні не допустити обвалу. Ось у чому корінь протиріччя. Ініціаторам референдуму потрібно ПОВНІСТЮ ЗРУЙНУВАТИ СТРУКТУРУ ЕКОНОМІКИ, бо в нинішньому вигляді вона не придатна для передачі новим капіталістам, а роздержавити, розбюрократити її на користь трудових колективів, заради ефективності виробництва вони не хочуть. Бо тоді засад СОЦІАЛІСТИЧНИХ збережеться більше, бо людина збереже в собі колективістські почуття.

Піднімемо стенограми засідань сесії, публікації про різні мітинги, з'їзди багатьох партій. Вільні ціни (при монопольному виробництві), розгін колгоспів, простір комерції, створення своєї опори — середнього класу. Ось розуміння їх організаторами змісту реформ.

Ці «реформи» вже діють. Підтвердження на прилавках, в гуртах жебраків, розгулі спекуляції з неминучою при цьому злочинністю, на вітринах кінотеатрів, в змушеному спаді поголів'я худоби і зрозумілими за тим наслідками. А «середній клас» формується. В ньому не буде тих, хто протестами добивається поліпшення життя.

Нехай би задумалися над цим страйкуючі, коли до їх справедливих вимог тулять політичні гасла «р-р-революціонери». Не ви, не ваші проблеми їх турбують. Ви потрібні їм як ЗАСІБ БОРОТЬБИ ЗА ВЛАДУ, за той лад, що змальований у їхніх програмах, де вам просто не відводиться місця. Мабуть же, зовсім не випадково жодна партія, крім соціалістичної, не запропонувала конкретних шляхів подолання кризи. Коли і ринок не заперечується, і приватна власність може функціонувати, і роль держави для підтримання потрібного всім ПОРЯДКУ відстоюється. А головне, — гарантується зайнятість людей, діяльність підприємств, підтримка потребуючих захисту.

Ми ніде не наполягали, щоб наше авторство виставлялося напоказ. Важливо, щоб враховувалися реальні умови. І коли тепер офіційні кола, державна референтура (навіть з числа зарубіжних спеціалістів) починають стверджувати про важливість збереження економічних зв'язків з Росією та іншими державами СНД, — це сприймається з розумінням. Ще недавно така об'єктивна потреба шельмувалася як зазіхання на незалежність і, крім соціалістів, про те не згадували навіть ті, хто добре розумів маніловщину різкого розвороту зі Сходу на Захід.

Одним з приводів для дискредитації Верховної Ради використовувалось уже і знову буде використовуватись обговорення на сесії проекту Конституції. Розповідають, Д. Павличко заявив, що як тільки запропонований проект «не пройде» на сесії, вони (представники Конгресу демсил — видозміни Руху, створеної для формальної підставки Президенту, бо позиція керівника Руху ніяк не співпадала з намірами Л. Кравчука спиратися на «консолідаторів» суспільства) таки розпустять Верховну Раду. Привід, як і згадувані інші, надуманий. Можна було б на такі заяви і не зважати, знаючи їх причину. Та, судячи з такої заяви, виникає підозра, що її автор не читав проекту Основного закону.

То що ж прагнуть одержати з рук народу ініціатори референдуму? **Дозвіл на диктатуру.** Судячи з різних висловлювань Президента, інколи манить такий варіант навіть його. Коли маєш жорстку конструкцію влади зверху донизу у вигляді держадміністрації, спокусливою здається можливість зробити переміни негайно, під овації запобігливої преси. Вагається інколи щодо такого варіанту і керівництво Верховної Ради. Що років два новий парламент створити не вдасться, зрозуміло. Людям обридло політиканство. Та Президія ж залишиться. І відповідальності менше, — не Верховна Рада все ж, і при ділі нібито. Та й поборотися згодом за нові депутатські мандати легше: як-неяк, — «охоронці вогнища».

Оточення Президента, знайомих усім демконгресівців, його одноособове лідерство влаштувало би теж. Колись він зробив би так, як вони підкажуть, колись вони повелять, посилаючись на нього... Де, скажіть, є указ про обов'язковість в ланках влади представників Руху? Нема, а вони є на ключових посадах навіть в районах, де їх «особового складу» на пальцях перелічити, та ще на кожному ніде ідеологічних латок поставити. Керують, повчають, дають оцінки. Де є офіційна вимога про знесення пам'ятників та пам'ятних знаків? Коли в Борщеві, на Тернопільщині, на місці танкових боїв почали стягувати з постаменту танк армії-визволительки, влада посилалась на вказівку Президента. Такої не виявилось. А ось підставити його, як скажімо з тезою «одна держава — одна церква», зручно. Нехай викручується, пояснює, чому навіть в діаспорі конфесій розмаїття, а одна одній не заважає. Та ще й обходяться без порад В. Червонія чи О. Гудими.

Одначе найбільше небезпечна диктатура спокусою за один крок змістити першу особу і очолити **підготований механізм авторитарної влади.** Чим це закінчиться для України, передбачити неважко. Прикладів досить. Один з них — грузинський. Цей варіант давно «в умі» ініціаторів референдуму. Ще коли З. Гамсахурдіа вогнем і кров'ю викурювали з Тбілісі, жоден з наших «демократів», навіть з тих, хто приятелював з ним ще в місцях неблизьких, не подав голосу на захист майже одноголосно обраного Президента.

Чому?

Відповідь не потрібна.

Дивіться, люди, грузинську, таджицьку, азербайджанську... хроніку. Не приведи, господи, і в нас.

Олександр МОРОЗ,
народний депутат України, голова соцпартії України.

Телеграфним рядком з Чернігова

ЦЕНЗУРА НАПИСІВ НА ВОЖДЯХ

Пам'ятники Ленінові стали останнім часом зручним місцем для написання «дацзибао». Днями жителі Борзни прочитали в центрі міста «Ганьба катові України і місцевій владі!». Напис оперативно стерли, залишивши плями фарби.

ХЛІБНУ ВАЛЮТУ

виявлено в райцентрі Ріпки. Продавці місцевого магазину «Хліб» через брак розмінної монети виготовили чеки з написом «Довірена особа. П'ятдесят копійок», на які можна купити лише хліб.

ВОЙОВНИЧИЙ АТЕЇЗМ

У час церковного протистояння Чернігівська єпархія УПЦ озброїлася друкованим органом. Перше число «Троїцького вісника» опублікувало звернення митрополита Київського і всієї України Володимира до духовенства і віруючих, доповнивши його деталями портрета владики.

МИРНЕ ПОВЕРНЕННЯ

На Чернігівщину у дні святкування 49-ї річниці визволення області від гітлерівців прибула делегація ветеранів війни з Німеччини з метою відвідати могили загиблих воїнів окупаційної армії.

ЗНОВУ ГЕРБ — РЕШКОЮ

Без орла у гербі Чернігова відзначатимуть 1300-річний ювілей міста — вереснева сесія міськради відхилила запропонований варіант геральдики.

Продиктовано в номер

Є СЛУЖБА БЕЗПЕКИ

Завершено формування органів Служби безпеки України по Чернігівській області. Тож днями, що йно призначений особовий склад управління СБУ Чернігівщини присягнув на вірність Батьківщині. Учасників урочистої церемонії привітав представник Президента в Чернігівській області Валентин Мельничук. Цього ж дня відбулася зустріч за «круглим столом» керівництва обласного управління СБУ з представниками політичних партій, громадських об'єднань та засобів масової інформації з метою спільного обговорення проблем вдосконалення діяльності нової спецслужби в умовах розбудови незалежної держави.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Влада Рад і влада Президента

«ВЕРТИКАЛЬ» В КІЛЬЦІ «ОМОНУ»

Поки що, на щастя, допомога ЗМОПу, чи «Беркута» Володимиру ОЛІЙНИКУ, представнику Президента в Радянському районі столиці, не потрібна. Як ви знаєте, нова владна структура відрізняється від попередньої тим, що відповідальність за прийняті рішення несе особисто глава держадміністрації. А рішення Володимир Григорович приймає рішучі. Втім, краще надамо йому слово.

— Володимире Григоровичу, з чого ви почали свою роботу у «президентській вертикалі»?

— «Вертикаль» — це випробування на здатність взяти ситуацію в свої руки. Ми почали з того, що звільнили начальника управління житлового господарства і директора райгастрономторгу. Тобто, взялися за житло і торгівлю. Опір іде величезний, по всіх прошарках, по всіх структурах. У нас дев'ять депутатів — працівники органів, і міського управління, і районного, то вони мене проводили додому. Самі встановили охорону. Були й і погрози, і крім погроз... А взагалі — дикі речі кояться: йде перефільтровка магазинів, від одного відривається відділ, передається в інший під майбутню «прихватизацію». Указ Президента про комерціалізацію торгівлі розуміється як «під себе». Причому — все краще, а молочними, хлібними магазинами нехай хтось інший займається.

— Звільнили ви цих двох начальників. Що змінилося?

— Управління житлового господарства ми реорганізували у державну структуру, повідомили керівників правлінь про звільнення, будемо набирати нових людей. У нас майже всі — нові люди. Із п'яти заступників залишилось лише два, заввідділами практично всі нові... Систему райгастрономторгу теж ліквідували, організували державне підприємство торгівлі «Перемога». З 65 магазинів до цього підприємства увійшли лише 18, всі інші одержали свої окремі рахунки і працюють тільки на угоді.

— А місто не втручається у справи району? Адже вертикаль є вертикаль, команда йде згори до низу?

— Дійсно, вертикаль — одна команда. Але, в принципі представник Президента в Києві Іван Салій не втручається. А от з управлінь і відділів дехто ще намагається працювати по-старому. Дзвінки: «Відмінити те, відмінити се»...

— І як реагують на відмову?

— Ну, як вони можуть реагувати. Ми просто діємо згідно з Законом про державну адміністрацію, там все розписано. І хоч є потяг до старого, керувати, ділити, нам треба працювати, організовувати.

— Ви відчуваєте себе господарем?

— Поки що не дуже. Надто багато доводиться ламати, все йде через великі зусилля. То нагорі приймають глобальні рішення, а тут, унизу, на кожному кроці — жива людина. Та ще й бездіяльність уряду. Безліч прикладів, коли закон прийнято, а механізм його реалізації запізнюється. А люди йдуть до нас — чому не виконуєте?

— Яка ситуація у районі з культурою?

— Нині по об'єктах культури проходить ніби своєрідна «лінія фронту». Їх намагаються продати, здати в оренду, привласнити. У Пушкінському парку, наприклад, створили мале підприємство з обмеженою відповідальністю, частина колективу на чолі з директором парку стала в цьому «ЛТД» власником і самі собі продали по старій ціні — 500 тисяч карбованців — павільйон. Ми все відміняємо і будемо передавати справу в арбітраж, адже це — комунальне майно.

— На що ви найперше направляєте кошти?

— На соціальну сферу. Ми переглянули списки малозабезпечених, організували безкоштовне харчування. Близько 300 чоловік самі ходять обідати, а 87, які не мають змоги ходити, обіди доставляються. Все це фінансується за рахунок різних фондів, в тому числі і нашою адміністрацією щомісяця виділяється 360—400 тисяч карбованців. Є такі, яким за квартиру ми сплачуємо. Я вважаю, що в першу чергу маємо потурбуватися про дітей і пенсіонерів, бо молода людина собі ще заробить.

Про комунальників теж турбуємось. Оце купили два катки півторатонних, щоб вулиці до ладу привести, два екскаватори...

— Скільки годин на добу ви працюєте і на що витрачаєте вільний час, коли він є?

— Практично без вихідних. Одного разу якось поїхав на риболовлю, правда, нічого не вловив, зате відпочив трохи...

Розмову вела Катерина ВОРОНЕНКО.

До речі.

Недавно у Радянському районі відкрито перший у Києві магазин для малозабезпечених громадян, який торгує ще за «докупонними» цінами (1 кг вермішелі коштує тут 3 карбованці 20 копійок). Дотації на утримання цього магазину виділяються із районного бюджету.

Фотофакт

Погляньте на ці знімки. Ось такою була хата батьків Тараса Шевченка. І ось такою вона стала після недавньої пожежі. Хто підняв руку на колиску великого Кобзаря, хто посмів замахнутись на наші святині? Гірко, боляче...

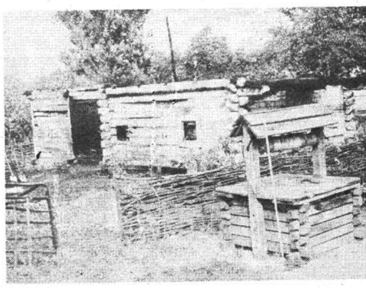

Фото Віктора ДОБРОВОЛЬСЬКОГО.
Черкаська область.

Захоплення

ПОЧУЄМО ДЗВІН

Уявлення про те, що «Вторчормет» — це справді щось вторинне, нині можна вважати помилковим. Принаймні щодо дніпропетровських переробників металевого брухту. Саме вони створили промислово-комерційну компанію «Благовіст», про яку, в прямому розумінні слова, далеко буде чути.

Але спочатку треба сказати кілька слів про доцента Дніпропетровського металургійного інституту Анатолія Совегу. Добрих 30 років він мав улюблене заняття — вишукував, розшифровував, вивчав і узагальнював рецепти, технологічні хитрощі й тонкощі давніх умільців-дзвонарів. Тих, хто колись відливав бездоганні, чарівні дзвони для церков, соборів і храмів. Це ж бо окрема наука, зібрати яку воєдино і систематизувати вдалося нарешті Анатолію Сергійовичу. Та як нею розпорядитися, він не знав. Очевидно, обмежився б опублікуванням дослідницьких нотаток, розрахованих на спеціалістів, якби не сталися зміни, що повертають у наші міста й села церкви і храми.

Анатолій Совега організував науково-дослідні роботи в одному з цехів «Вторчормету» по виготовленню дзвонів, і справи пішли напрочуд швидко. Так виникло підприємство, яке почало виготовляти мелодійні дзвони на замовлення церков Дніпропетровщини, а згодом і сусідніх областей. Замовлень вистачає, адже нині будується багато нових культових споруд.

Виробництво «Благовісту» благословив настоятель кафедрального Преображенського собору протоієрей Анатолій Северин.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Смачного

ВОНИ НА ЦЬОМУ СОБАКУ З'ЇЛИ

У дні страйку луганський аеропорт нагадував розворушений мурашник. Сотні роздратованих і голодних пасажирів шикувалися до ресторанів, кафе, привокзальних буфетів, до єдиної бочки з квасом і лотка з морозивом. У каламутній воді добряче пополоскали руки нечисті на руку джентльмени кухонного ножа і брудної серветки.

У цій метушні і штовханині не до кінця розібралися і представники управління у справах захисту прав споживачів, які хапливо намагалися виконати свій обов'язок.

За два місяці новий контрольний підрозділ держадміністрації провів 149 перевірок у торгівлі, харчовій та іншій промисловості. У трьох з чотирьох випадків зафіксував колосальні порушення: обрахування, недовкладання, обваження, приховування товару, продаж сумнівної якості продукції і порушення термінів зберігання. І, нарешті, продаж готових продуктів без посвідчення якості: їси і не знаєш, що. Не думаю, щоб то був фірмовий «хот дог» («гарячий собака»)...

Сергій СКИБА.
Луганськ.

Знак біди

І СУМНО, І ДИКО

Трагічно скінчилося для юного мешканця Харкова відвідання зоопарку. За півгодини до його закриття він, очевидно, вирішив випробувати себе в ролі дресирувальника і заліз у клітку до ведмедя. Роздратований звір звівся на задні лапи, вибив у хлопця палицю, і той впав просто в обійми арктичного велетня.

Зоопарк у той час був уже безлюдним, і на крик про допомогу першими підоспіли тенісисти, що тренувалися на корті неподалік. Коли ж на виклик прибули міліціонери і пострілами змусили ведмедя залишити жертву, Колі М. уже нічим не можна було допомогти. На операційному столі він помер.

Трапилася трагедія, загинула дитина. Але ж чи не ми, дорослі, та й діти, винні в тому? Працівники зоопарку розповідають, що подібного жорстокого ставлення до звірів досі не бачили: крокодила закидають камінням, бегемоту намагаються кинути у пащу пляшку... Невже і ми — звірі?

Микола ІВАНЕНКО.

Наша лоте...
Представл...

Виробниче...
«Старт» із ...
редає для п...
реї серед ...
«Голосу Укр...
тових пральн...
рія». Сьогод...
нашого коре...
повідає гене...
тор В... Євг...

**— ...ене...
перехідний ...
го підприєм...
Який він?**

— На ща...
ло дуже ва...
рядковували...
ністерству с...
мисловості. ...
вати систему...
версією за ...
ки рвуться. ...
ному розрах...
на здатність...

**— Яка о...
дукція?**

— Прал...
рія» різних ...
сляні радіа...
вання кімна...
туємося до ...
авто... і ...
яка ...е с...
сування одя...
вання ...ви, ...
плитк... е...
корист...
валютному ...

**— Скіль...
у вас і яка...**

— Прац...

З пошти ...

ПЕРЕ...

Хочу сказ...
вашу газету...
на, зручний...
мат, всі ма...
людина ро...
вільно вол...
газету теж...
їнською мо...
хорош... газ...
пере... чу...

ЦІКА...

Пише ва...
її чудо-газ...
зрівняти ...
«Аргумента...
же з вашо...
про все. ...
уміле розм...
підказують,...
у матеріал...

Справи ...

НАШ...
П...

Присягу...
дові Укра...
ти Харкі...
університе...
сяга в н...
хочеться ...
не рефор...
ти в Укра...
на ділі. ...
ка універ...
йора В. ...
докорінно...
ку офіце...
кілька ст...

...влада Президента

...ВЕРТИКАЛЬ» ...ЛЬЦІ «ОМОНУ»

...щастя, допомога ЗМОПу, чи «Беркута» Во...НИКУ, представнику Президента в Радянсь...ліці, не потрібна. Як ви знаєте, нова владна ...зняється від попередньої тим, що відпові...йняті рішення несе особисто глава держад...шення Володимир Григорович приймає ри...ще надамо йому слово.

...хтось інший

...ви цих двох ...о змінилося?

... житлового ... реорганізу... структуру, ...вників прав...ння, будемо ...людей. У нас ...ові люди. Із ...ків залиши... завдділами ...ові... Систе...торгу теж ... організували ...ємство тор... З 65 мага... підприємства ...18, всі інші ...ремі рахун... тільки на

...е втручать...йону? Адже ...тикаль, кома... низу?

...вертикаль — ...Але, в прин... Президента ...ній не втру... управлінь і ...ще намагаєть... по-старому. ...ннити те, від...

— І як реагують на відмову?

— Ну, як вони можуть реагувати. Ми просто діємо згідно з Законом про державну адміністрацію, там все розписано. І хоч є потяг до старого, керувати, ділити, нам треба працювати, організовувати.

— Ви відчуваєте себе господарем?

— Поки що не дуже. Надто багато доводиться ламати, все йде через великі зусилля. То нагорі приймають глобальні рішення, а тут, унизу, на кожному кроці — жива людина. Та ще й бездіяльність уряду. Безліч прикладів, коли закон прийнято, а механізм його реалізації запізнюється. А люди йдуть до нас — чому не виконується?

— Яка ситуація у районі з культурою?

— Нині по об'єктах культури проходить ...ніби своєрідна «лінія фронту». Їх намагаються продати, здати в оренду, привласнити. У Пушкінському парку, наприклад, створили мале підприємство з обмеженою відповідальністю, частина колективу на чолі з директором парку стала в цьому «ЛТД» власником і самі собі продали по старій ціні — 500 тисяч карбованців — павільйон. Ми все відміняємо і будемо передавати справу в арбітраж, адже це — комунальне майно.

— На що ви найперше направляєте кошти?

— На соціальну сферу. Ми переглянули списки малозабезпечених, організували безкоштовне харчування. Близько 300 чоловік самі ходять обідати, а 87, які не мають змоги ходити, обіди доставляються. Все це фінансується за рахунок різних фондів, в тому числі і нашою адміністрацією щомісяця виділяється 360—400 тисяч карбованців. Є такі, яким за квартиру ми сплачуємо. Я вважаю, що в першу чергу маємо потурбуватися про дітей і пенсіонерів, бо молода людина собі ще заробить.

Про комунальників теж турбуємось. Оце купили два катки півторатонних, щоб вулиці до ладу привести, два екскаватори...

— Скільки годин на добу ви працюєте і на що витрачаєте вільний час, коли він є?

— Практично без вихідних. Одного разу якось поїхав на риболовлю, правда, нічого не вловив, зате відпочив трохи...

Розмову вела **Катерина ВОРОНЕНКО.**

До речі.

Недавно у Радянському районі відкрито перший у Києві магазин для малозабезпечених громадян, який торгує ще за «докупонними» цінами (1 кг вермишелі коштує тут 3 карбованці 20 копійок). Дотації на утримання цього магазину виділяються із районного бюджету.

Наша лотерея. Представляємо спонсорів

Розраховуємо на себе

Виробниче об'єднання «Старт» із Мелітополя передає для проведення лотереї серед передплатників «Голосу України» 30 побутових пральних машин «Таврія». Сьогодні на запитання нашого кореспондента відповідає генеральний директор В... Євген Зол...

— ...ене Мико...овичу, перехідний період для вашого підприємства уже минув. Який він?

— На щастя, минає. Було дуже важко. Ми підпорядковувалися союзному міністерству суднобудівної промисловості. Довелося змінювати систему, займатися конверсією за умов, коли зв'язки рвуться. Але ми в основному розраховували на себе, на здатність свого колективу.

— Яка основна ваша продукція?

— Пральні машини «Таврія» різних модифікацій, масляні радіатори для обігрівання кімнат. Поступово готуємося до випуску машинок автом... і праски..., ...івача, яка ...е служити і... прасування одягу, і для підігрівання ...и, чаю як електроплитк... ...ей вир... ...о речі, користу...ось попитом і на валютному ринку.

— Скільки людей працює у вас і яка їхня зарплата?

— Працівників у нас трохи більше двох тисяч, а середня зарплата у липні становила 7,5 тисячі купонів.

— Яке фінансове становище підприємства?

— Перш за все слід сказати, що проти минулого року обсяг приросту виробництва на «Старті» становить 99 відсотків. Ми працюємо за методом попередньої оплати наших товарів споживачами, і нині маємо на рахунках понад 30 мільйонів карбованців.

— Що ви скажете про рівень соціальної захищеності ваших трудівників?

— Розбудовуємо власне підсобне господарство з овочевою базою та м'ясопереробним комплексом, щоб забезпечити своїх людей продуктами харчування. Вже тепер кожний працівник щомісяця має можливість купувати кілограм м'яса за 50 карбованців. Днями здамо в експлуатацію гуртожиток для малосімейних та одиноких. Ведемо роботи по спорудженню табору відпочинку на березі Азовського моря для дітей наших трудівників. Плануємо також ряд інших заходів для підвищення життєвого рівня робітників і службовців.

Розмову вів **Олександр МИХАЙЛЮТА.**

Запорізька область.

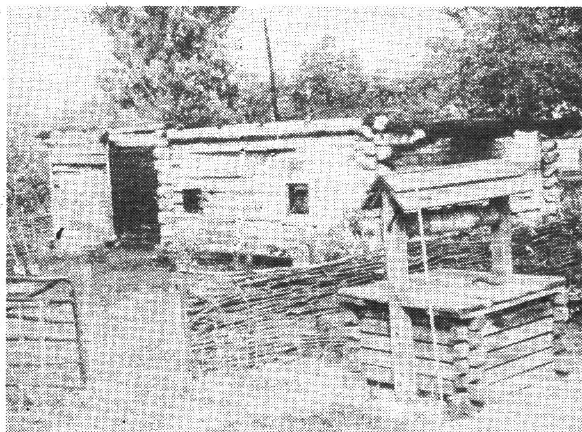

Конкурен... видовищ...

Добре подбали про наш з... вами гарний настрій, про святкове вбрання вулиць, парків та площ столиці співробітники «Вечірнього Києва», найпопулярнішої серед киян газети, яка вп'яте влаштовувала для нас «свій» день. Нам пощастило — цього року днів було два. Перший почався суботнього ранку парус... другий заве... новкою опер... мовського «... Дунаєм» на ... мо» недільно... чому господа... ли й про те, ... гарну погоду... ся містом ві... узвозу до М...

Фотофакт

Погляньте на ці знімки. Ось такою була хата батьків Тараса Шевченка. І ось такою вона стала після недавньої пожежі. Хто підняв руку на колиску великого Кобзаря, хто посмів замахнутись на наші святині? Гірко, боляче...

Фото **Віктора ДОБРОВОЛЬСЬКОГО.**

Черкаська область.

...НУЄМО ДЗВІН

...шифровував, ...ковував рецеп... хитрощі й ...мільців-дзво...колись відли... чарівні дзво... соборів і хра... окрема нау... воєдино і си...ділася наре... Сергійовичу. ...рядитися, він не знав. Очевидно, обмежився б опублікуванням дослідницьких нотаток, розрахованих на спеціалістів, якби не сталися зміни, що повертають у наші міста й села церкви і храми.

Анатолій Совега організував науково-дослідні роботи в одному з цехів «Вторчормету» по виготовленню дзвонів, і справи пішли напрочуд швидко. Так виникло підприємство, яке почало виготовляти мелодійні дзвони на замовлення церков Дніпропетровщини, а згодом і сусідніх областей. Замовлень вистачає, адже нині будується багато нових культових споруд.

Виробництво «Благовісту» благословив настоятель кафедрального Преображенського собору протоієрей Анатолій Северин.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровськ.

...во намагали... ...й обов'язок. ...і новий кон... ...ді держад... ...в 149 пере... ...харчовий та ...вості. У трьох ...адків зафік... порушення: ...недоукладання, ...ковування то...сумнівної яко... порушення ...ання. І, на... ...готових про... ...дення якос... ...ю, що. Не ду... ...був фірмовий ...гарячі соба...

...ій СКИБА.

З пошти

ПЕРЕДПЛАЧУВАТИМУ ВАС ЗАВЖДИ

Хочу сказати кілька слів про вашу газету: гарно оформлена, зручний для читання формат, всі матеріали змістовні. Я людина російськомовна, але вільно володію українською і газету теж переплатив українською мовою. Дякую вам за хорош... газету, теп... завжди пере... ...чуватиму ... ...залежно від ціни. Колективу «Голосу України» бажаю доброго здоров'я, щастя, успіхів у праці та особистому житті!

З повагою **Юрій ПЕВЗНЕР,** пенсіонер, ветеран праці, інвалід II групи.

Дніпропетровськ.

ЦІКАВА І ЗМІСТОВНА ГАЗЕТА

Пише вам читач газети — цієї чудо-газети, яку неможливо зрівняти навіть з відомими «Аргументами і фактами». Адже з вашої газети я дізнаюся про все. До вподоби мені уміле розміщення рубрик, які підказують, про що йтиметься у матеріалі. Радію за головного редактора, нашого земляка — адже це під його керівництвом виходить така цікава і змістовна газета.

Володимир МИНКО, агроном.

О. Білівка Софіївський район Дніпропетровської області.

Знак біди

І СУМНО, І ДИКО

Трагічно скінчилося для юного мешканця Харкова відвідання зоопарку. За півгодини до його закриття він, очевидно, вирішив випробувати себе в ролі дресирувальника і заліз у клітку до ведмедя. Роздратований звір звівся на задні лапи, вибив у хлопця палицю, і той впав просто в обійми арктичного велетня.

Зоопарк у той час був уже безлюдним, і на крик про допомогу першими підоспіли тенісисти, що тренувалися на корті неподалік. Коли ж на виклик прибули міліціонери і пострілами змусили ведмедя залишити жертву, Колі М. уже нічим не можна було допомогти. На операційному столі він помер.

Трапилася трагедія, загинула дитина. Але ж чи не ми, дорослі, та й діти, винні в тому? Працівники зоопарку розповідають, що подібного жорстокого ставлення до звірів досі не бачили: крокодила закидають камінням, бегемоту намагаються кинути у пащу пляшку... Невже і ми — звірі?

Микола ІВАНЕНКО.

Справи військові

НАШОГО ПОЛКУ ПРИБУЛО

Присягу на вірність народові України склали курсанти Харківського військового університету. Це перша присяга в новому вузі, який, хочеться сподіватися, розпочне реформу військової освіти в Україні не на словах, а на ділі. На думку начальника університету генерал-майора В. Тулубка, реформа докорінно змінить підготовку офіцерів. Передбачається кілька ступенів профвідбору, суворими будуть рішення щодо тих, хто не здатний стати висококласним спеціалістом з обраного фаху. І навіть успішне закінчення університету не гарантуватиме безтурботної служби до пенсії: через певний термін офіцер обов'язково повинен буде проходити атестацію.

Варто сказати кілька слів і про сам вуз. До його складу ввійшли колишня академія протиповітряної оборони, ракетне училище імені Крилова, авіаційне училище радіоелектроніки. Перевага в доборі викладачів надається докторам і кандидатам наук.

Микола КОСИЙ.

Харків.

ЯК У Д... ЯРМАР...

Село — місту: смачного!

Ну що за осінь на Україні без ярмарків? А що за ярмарок без справжньої торгівлі всім, чим багата наша країна? Особливо восени, коли і яблука достигли, і картоплю копають, і свіжина на столі з'являється.

Після порожніх полиць столиці і непомірних цін навіть на варену ковбасу ярмарок, який працював у суботу в Дарницькому районі, здався справжнім рогом достатку. Чого тут тільки не було! І м'ясо по 70 купонів з Баришівки, і картопля за 20 з Переяслав-Хмельницького, і копчені ковбаси з Борисполя, і зовсім дешеве вершкове масло з Яготина...

Більше 35 років між Дарницьким районом столиці і Яготинським районом існують дружні зв'язки. І добре, що у такі скрутні часи вони не порвалися, що райони продовжують дружити трудовими колективами, державними адміністраціями. У будь-якому селі Яготинського району можна знайти щось збудоване дарничанами. А господарства сільського району намага... вати» робітн... Дарниці.

Звичайно, ...жби — осін... Києві. Багат... лось докласт... Президента ... ницькому р... Кир'яну, щоб... просто торгів... помогла у п... адміністрація... ставника — П... івській облас... тика і його з... сандра Андр...

Вже кільк... кооператорам... їжджають із... цією до Києв... з Баришівсь... ського, Пер... цького район... вже і неглас... читься: звід... шин прийде,... Києва приїд... з Баришівсь... ярмарок при... із ковбасами... плею, олією,...

ея.
ємо спонсорів

Розраховуємо на себе

об'єднання
Мелітополя пе-
ведення лоте-
передплатників
ни» 30 побу-
машин «Тав-
на запитання
ондента від-
льний дирек-
Золо...

Мико...ович,
іод для вашо-
а уже минув.

я, минає. Бу-
. Ми підпо-
союзному мі-
побудівної про-
велося зміню-
займатися кон-
в, коли зв'яз-
ми в основ-
вали на себе,
ого колективу.

вна ваша про-

машини «Тав-
ифікацій, ма-
и для обігрі-
Поступово го-
уску машини-
ски... вача,
ити ... пра-
для підігрі-
... електро-
... речі,
... і на
у.

людей працює
я зарплата?
ків у нас тро-

хи більше двох тисяч, а середня зарплата у липні становила 7,5 тисячі купонів.

— Яке фінансове становище підприємства?

— Перш за все слід сказати, що проти минулого року обсяг приросту виробництва на «Старті» становить 99 відсотків. Ми працюємо за методом попередньої оплати наших товарів споживачами, і нині маємо на рахунках понад 30 мільйонів карбованців.

— Що ви скажете про рівень соціальної захищеності ваших трудівників?

— Розбудовуємо власне підсобне господарство з овочевою базою та м'ясопереробним комплексом, щоб забезпечити своїх людей продуктами харчування. Вже тепер кожний працівник щомісяця має можливість купувати кілограм м'яса за 50 карбованців. Днями здамо в експлуатацію гуртожиток для малосімейних та одиноких. Ведемо роботи по спорудженню табору відпочинку на березі Азовського моря для дітей наших трудівників. Плануємо також ряд інших заходів для підвищення життєвого рівня робітників і службовців.

Розмову вів
Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запорізька область.

...ЛАЧУВАТИМУ ВАС ЗАВЖДИ

...ілька слів про
...но оформле-
...читання фор-
...змістовні. Я
...омовна, але
...українською і
...плати укра-
Дякую вам за
...те... завжди
...залеж-

но від ціни. Колективу «Голосу України» бажаю доброго здоров'я, щастя, успіхів у праці та особистому житті!

З повагою
Юрій ПЕВЗНЕР,
пенсіонер, ветеран праці, інвалід II групи.
Дніпропетровськ.

...І ЗМІСТОВНА ГАЗЕТА

...газети — ці-
...у неможливо
...з відомими
...фактами». Ад-
...я дізнаюся
...подоби мені
...рубрик, які
...о йтиметься
..., за головно-

го редактора, нашого земляка — адже це під його керівництвом виходить така цікава і змістовна газета.

Володимир МИНКО,
агроном.
О. Білівка
Софіївський район
Дніпропетровської області.

...кові

...ПОЛКУ ...УЛО

...рність наро-
...али курсан-
...військового
...перша при-
...вузі, який,
...ися, розпоч-
...а освіта
...на словах, а
...у начальни-
...генерал-ма-
..., реформа
...ь підготов-
...бачається
...рофвідбору,

суворими будуть рішення щодо тих, хто не здатний стати висококласним спеціалістом з обраного фаху. І навіть успішне закінчення університету не гарантуватиме безтурботної служби до пенсії: через певний термін офіцер обов'язково повинен буде проходити атестацію.

Варто сказати кілька слів і про сам вуз. До його складу ввійшли колишня академія протиповітряної оборони, ракетне училище імені Крилова, авіаційне училище радіоелектроніки. Перевага в доборі викладачів надається докторам і кандидатам наук.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Конкуренція видовищ

Добре подбали про наш з вами гарний настрій, про святкове вбрання вулиць, парків та площ столиці співробітники «Вечірнього Києва», найпопулярнішої серед киян газети, яка вп'яте влаштовувала для нас «свій» день. Нам пощастило — цього року днів було два. Перший почався суботнього ранку парусною регатою, а другий завершився постановкою опери Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм» на стадіоні «Динамо» недільного вечора. Причому господарі свята подбали й про те, щоб замовити гарну погоду. Свято котилося містом від Андріївського узвозу до Маріїнського палацу, від парку Перемоги до арки над Дніпром. І скрізь співали, танцювали, купували вироби народних майстрів та смачні наїдки, пили горілку та куштували козацький куліш кияни та гості столиці. Спасибі тобі, «Вечірко»!

Отож, поки уряд сушить голову, як нагодувати народ хлібом, представники сфери «нематеріального виробництва» дбають про видовища. От і «Голос України» не лишився осторонь: з 11 по 13 вересня у палаці культури «Україна» проходив перший Всеукраїнський фестиваль-конкурс гумору. У програмі цього свята були і конкурс майстрів гумору, і конкурс сатиричних газет і журналів, і виставка картин і карикатур, і продаж виробів народних майстрів, і, безумовно — святкові фестивальні концерти. Цей конкурс-фестиваль організували Спілка письменників України, Держтелерадіомовна компанія, газети «Голос України», «Сільські вісті», «Молодь України», журнали «Вус» та «Перець». Як бачите, скоро почнеться конкуренція на краще видовище, влаштоване представниками «пишучої братії». А ви вже вибиратимете — яке саме більше до смаку. Якби ж так і з хлібом...

Фото
Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЯК У ДАРНИЦІ ЯРМАРКУЮТЬ

Село — місту: смачного!

Ну що за осінь на Україні без ярмарків? А що за ярмарок без справжньої торгівлі всім, чим багата наша країна? Особливо восени, коли і яблука достигли, і картоплю копають, і свіжина на столі з'являється.

Після порожніх полиць столиці і непомірних цін навіть на варену ковбасу ярмарок, який працював у суботу в Дарницькому районі, здався справжнім рогом достатку. Чого тут тільки не було! І м'ясо по 70 купонів з Баришівки, і картопля за 20 з Переяслав-Хмельницького, і копчені ковбаси з Борисполя, і зовсім дешево вершкове масло з Яготина...

Більше 35 років між Дарницьким районом столиці і Яготинським районом існують дружні зв'язки. І добре, що у такі скрутні часи вони не порвалися, що районі продовжують дружити трудовими колективами, державними адміністраціями. У будь-якому селі Яготинського району можна знайти щось збудоване дарничанами. А господарства сільського району намагаються «підгодувати» робітників підприємств Дарниці.

Звичайно, апогей цієї дружби — осінній ярмарок у Києві. Багато зусиль довелось докласти представнику Президента України у Дарницькому районі Валерію Кир'яну, щоб організувати не просто торгівлю, а свято. Допомогла у цьому і обласна адміністрація в особі представника Президента у Київській області Івана Капштика і його заступника Олександра Андріяки.

Вже кілька років разом з кооператорами Яготина приїжджають із своєю продукцією до Києва їхні колеги з Баришівського, Бориспільського, Переяслав-Хмельницького районів. Між ними вже і негласне змагання точиться: звідки більше машин прийде, хто раніше до Києва прийде. Цього разу з Баришівського району на ярмарок приїхало 26 машин, з Яготинського — 25. І всі із ковбасами, м'ясом, картоплею, олією, медом...

— Ми привезли до Києва все, чим багатий наш район, — сказав Анатолій Семененко, заступник глави держадміністрації Баришівського району. — Господарства району знайшли можливість продати продукти за цінами, які значно нижчі, ніж на ринках столиці. Думаю, кияни будуть задоволені...

Ще б пак! Валерій Кир'ян висловив щиру подяку представникам сільських районів, які підгодували киян, і запевнив, що дарницькі підприємства у боргу не залишаться — привезуть і свій товар у сільські райони.

Варто додати, що до проведення ярмарку підключилася і редакція газети «Вечірній Київ», яка провела лотерею із миттєвим врученням цінних виграшів. І який же ярмарок без співів, без стовпа із призами, до яких діставалися найспритніші. Одним словом — вдався ярмарок. І в ці дні золотої осені вирують вони не тільки у Києві. По всій Україні.

Олександр ВОЛОДИМИРІВ.

Добра вість

ІТАЛІЙСЬКИЙ «МЕТЕЛИК» З УКРАЇНСЬКИМИ КРИЛЬЦЯМИ

Колись дешеві брошурки люди називали «метеликами». Не цуралися їх видавати Іван Франко, Михайло Драгоманов, Михайло Павлик, Євгенія Ярошинська...

І ось приємна звістка з Італії — там теж почали з'являтися «метелики». Видає ці малоформатні книжечки підприємець з Ареццо, колекціонер Маріо де Філіппіс. Вони складуть малу антологію української поезії, розраховану на італійського читача.

Перший «метелик» поніс на своїх крильцях твори Івана Франка, Сидора Воробкевича, Осипа Маковея, Степана Руданського, Володимира Самійленка, Богдана Лепкого, переклав які на італійську буковинський літератор Іван Труш. Чудово проілюстрував книжечку чернівецький художник-графік Орест Криворучко.

Антологія виходить під спільною назвою «Голоси України». Нещодавно італійський читач одержав уже другого «метелика» цієї вельми своєрідної серії.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Кримінальна хроніка

ЦУКРОВА СІМКА

«Солодке» життя захотів влаштувати собі та ще шістьом дружкам молодий нероба із селища Сальського Гайворонського району Володимир С. Організувавши злочинну групу, він вирішив поживитися цукром зі сховища місцевого бурякорадгоспу (нині — селянська спілка «Промінь»). Перша вдала операція переросла в систему. Вночі, а часом і серед білого дня, крадії через заздалегідь вирване вікно виносили мішки з цукром і збували його жителям селища по 1000 купонів за кожний. Таким чином сплило 37 мішків, поки їх законні власники не вдарили на сполох.

«Солодке» життя чекає на грабіжників, яким суд відміряв належні строки позбавлення волі.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

До уваги уряду

ЕНЕРГОМОР

ХТО ВХОПИВ НАС ЗА ГОРЛО?

Енергетична криза в колишньому Радянському Союзі — реальність. І як це не прикро, але в Україні вона проявилася найбільш гостро. Причин для цього багато. Деякі з них більш-менш висвітлені у пресі. Але головні залишилися поза увагою громадськості. Це здебільше від того, що публікації на енергетичні теми подавались, як правило, у трактуванні саме тих, хто й був причетним до сповзання енергетики до кризи.

ЗДАЄТЬСЯ, що зиму я починаю відчувати не завдяки наближенню холодів, а саме за кількістю публікацій, в яких сповіщається про наближення енергетичної кризи. В інші пори року «теплі деньки» настільки збивають цій темі ціну, що вона переходить до розряду другорядних, а люди вже вкотре забувають, які великі зусилля їм знадобилися минулої зими, щоб запобігти гіршого. І хоч хвороба вразила практично всі галузі енергетики, не можна не помітити, що в особливо тяжкому стані перебуває паливна теплоенергетика. Судіть самі. **На одержання однакової кількості електроенергії у нас витрачається на 10—15 відсотків більше палива, ніж у розвинутих країнах.** У промисловості ефективність використання палива ще нижча. А відсутність сучасного теплоутилізаційного обладнання на більшості промислових печей призводить до того, що в півтора-два рази перевитрачається кількість палива на виробництво одиниці продукції. Розвиток транспортної енергетики теж відстає від зарубіжного. Узагальнюючи, слід сказати, що за ефективністю використання паливна енергетика України плентається десь у хвості світового енергетичного обозу. Якщо при цьому врахувати, що й в екологічному плані вона є однією з найбрудніших у світі, то можна констатувати: нині її хвороба перебуває у самому розпалі.

Мимоволі постають запитання: як держава (до якої належала Україна), що володіє найбільшими в світі запасами енергетичного палива, опинилася в енергетичній кризі? Невже заздалегідь неможливо було виявити симптоми енергомору? Де були радянські енергетики? А українським я б поставив, так би мовити, регіональне запитання: як сталося, що Україна, основні енергетичні запаси якої — вугілля, на сьогодні не володіє жодною технологією його найефективнішого та екологічно чистого використання? Навряд чи можливо нині дати вичерпні відповіді на них. Але коли, як кажуть, дивитись у корінь, то стає зрозуміло: головною причиною біди є те, що радянські енергетики не зуміли здійснити свою головну місію — правильно вибрати курс розвитку галузі.

Проте звинуватити в цьому всіх енергетиків навряд чи справедливо. За останні два-три десятиріччя система, що існувала, розподілила спеціалістів на тих, хто міг впливати на розвиток галузі (енергополітиків), та на всіх інших. Метод розподілу виявився таким, що перші становлять незначну частку. Таким чином формування енергетичної політики в Радянському Союзі монополізувала невеличка купка людей.

Проте й сьогодні, коли як ніколи підвищується роль галузі, штурвал тримають ті, хто багато років підкладав Україні міну енергомору.

На межі 50-х і 60-х років у країні розгорівся нафтогазовий бум. Згорталася вугільна тематика, зупинялося будівництво вугільних шахт. Проголошувалося, що на нафтогазовому паливі ми легко ввійдемо в комуністичний рай, а там на нас чекає абсолютно чиста атомна енергетика. Вся пропагандистська система була спрямована на те, щоб утовкмачити людям, що це є єдино правильний шлях розвитку. Тут голоси енергополітиків і просто політиків зливалися на фоні завтрашнього благополуччя, що чекає нас при комунізмі. І нав'язувалася помилкова думка, що «брудна» паливна енергетика може бути найближчим часом замінена екологічно чистою атомною. Робилося це шляхом порушення основних принципів порівняння. З одного боку, розглядалася ТЕС, яка не має очисних споруд, а з другого «зразково-показова» АЕС.

Під натиском цієї пропагандистської машини в країні безпідставно різко були знижені темпи розвитку традиційної паливної енергетики, передусім — твердопаливної. Внаслідок цього науково-технічний рівень більшості перетворювачів цієї енергії, які ще й сьогодні більш як на 80 відсотків забезпечують нашу країну корисними видами енергії, завмер на відмітці 50-х — 60-х років. Ефективність використання енергії палива при цьому була (а в багатьох видах залишається й тепер) настільки низькою, що за короткий історичний строк його основні запаси вичерпали.

І все ж найбільша втрата в іншому. На гребені атомного та нафтового буму паливно-енергетична наука загубила велику армію висококваліфікованих спеціалістів. Як «неперспективні» були закриті в деяких інститутах паливні відділи і лабораторії, ліквідовані важливі наукові напрями досліджень з проблем паливовикористування, переорієнтовані на іншу тематику інститути, які безпосередньо займалися паливними проблемами. І тут теж, на превеликий жаль, найбільше постраждала Україна. За останні 30 років з її наукового простору зник інститут, який майже повністю спеціалізувався на паливній теплоенергетиці. Йдеться про Інститут теплоенергетики Академії наук. У 1963 році після того, як він одержав нову назву — Інститут технічної теплофізики АН УРСР — його науковий напрям практично повністю змінили. І сьогодні, коли енергетика України залишилась без таких великих наукових теплоенергетичних центрів, як теплотехнічний, Центральний котло-турбінний, енергетичний інститут, інститут високих температур та інших, що базувалися в Москві, сталося так, що заповнити їх відсутність в Україні майже нічим.

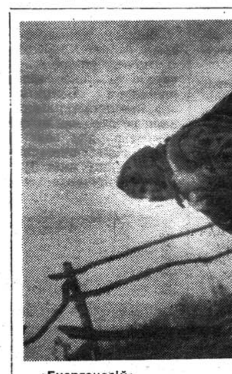
Ось і маємо, що країна, головні енергетичні запаси якої — вугілля, останні 30 років практично не розробляла нових екологічно чистих технологій ефективного його використання.

Можливо, хтось подумає, що я намагаюся протиставити вугілля атому. Це не так. Я ні в якому разі не хочу сперечатися з тими, хто стверджує, що атом є великим джерелом екологічно чистої енергії. З цим сперечатись нічого. Питання в іншому: чи настав час для великомасштабного використання атомної енергії? На це я відповів би так: для Франції, Японії — так, для нас — ні. І ось чому: у цих країн іншого виходу не існує, оскільки там практично немає запасів мінерального палива. У нас же вугілля стільки, що його енергії повинно вистачити на 300—500 років. Ось і виходить, що атомну енергетику ми започаткували передчасно. Крім того, вона вимагає наукоємкої технології. А виготовлення устаткування, монтаж, а також експлуатація станцій можуть бути довірені спеціалістам з високою загальнолюдською культурою. На жаль, наш рівень культури (інженерної, технічної або просто людської) поки що значно відстає від того, що мають передові країни. Отож і щодо цього компонента наша країна була не готова до широкого використання атомної енергії.

Чи не нагнітаю я пристрасті навколо вугілля штучно? Навіщо, мовляв, це робити? Сьогодні ж і так багато теплових електростанцій працює на вугіллі. Збільшимо їх кількість і таким чином вирішимо енергетичні проблеми. Але вся річ у тому, що не вирішимо. Якщо нарощувати енергетичний потенціал через збільшення кількості вугільних теплових електростанцій, то за існуючої технології вуглевикористання це призведе до екологічної катастрофи.

Оцінюючи ж енергетичну ситуацію в Україні в цілому, можна підсумувати так: хворий є, а лікувати його поки що нічим. Разом з тим Україна володіє пріоритетом на один з найефективніших засобів перетворення енергії палива в теплоенергетичних установках. Йдеться про термохімічну регенерацію, розробка якої ведеться в Інституті технічної теплофізики АН України. Перебуваючи в лабетах, з одного боку, атомної, а з другого — магнітогідродинамічної (МГД) тематики вона понад 20 років була, по суті, в замороженому стані. Розвиток цих установок міцно заблокували московські енергополітики. Проте якби свого часу кілька з тих багатьох мільйонів карбованців, які витратили на МГД-тематику без будь-якого практичного результату, спрямувати на розробку термохімічної регенерації, то вже сьогодні Україна володіла б найефективнішою технологією. Це дозволило б їй підвищити ефективність використання палива до світового рівня не тільки у виробництві електроенергії, а й у промисловості та на транспорті. До того ж викиди шкідливих речовин під час використання термохімічної регенерації зменшуються до дуже низьких показників. На превеликий жаль, цього не сталося.

Вільям НОСАЧ,
доктор технічних наук.
Київ.

«Енергоносій». Фото Миколи ТКАЧІВСЬКОГО.

ЛЮДСТВО ШУКАЄ НОВІ ДЖЕРЕЛА. І ЗГАДУЄ СТАРІ

ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРЕСИ ТА ІНФОРМАГЕНТСТВ

Американські спеціалісти на 42-му конгресі Міжнародної федерації астронавтів запропонували створити на Місяці спеціальні приймачі, що перетворюватимуть енергію Сонця в електричну і з допомогою променя чи лазера — передаватимуть її на Землю. За їхніми підрахунками через 20—30 років таким чином можна буде отримувати 10 мільйонів кіловат електроенергії, якої, наприклад, має вистачити для покриття потреб міста із більш ніж 10 мільйонним населенням та виробництва, що там розміщене.

* * *

П'ять американських АЕС, введених з експлуатації чи побудованих, але так і не введених у дію в зв'язку з протестами громадськості, переобладнуються у звичайні теплові. За оцінками тижневика «Business Week», у найближчі 10—15 років в ТЕС можна переобладнати ще десять АЕС, які не працюють.

* * *

Американська фірма «Сіуест пауер системз» споруджує для України першу велику вітряну станцію. Очікується, що електроенергію з неї ми зможемо отримувати вже в цьому році.

* * *

Як повідомив генеральний директор Української асоціації «Інтеренерго» В. Коваленко на місці планованої Чигиринської АЕС зводитиметься теплоелектростанція, здатна працювати на парогазових установках. Загальна потужність чотирьох таких установок сягне майже двох мільйонів кіловат електроенергії.

* * *

Україна вивчає пропозиції американських і німецьких фірм по спорудженню 20 сміттєспалювальних заводів з виробленням електро- і теплоенергії.

* * *

УА «Інтеренерго» спільно з австрійською фірмою «Фербундплан» підписали угоду, яка передбачає реконструкцію малих ГЕС українських Карпат. А взагалі в Україні планується відновити 150 малих ГЕС.

Суспільство

НАСТУП НА ЗЛОЧИННІСТЬ

У пресі вже повідомлялося про те, що почала діяти Рада національної безпеки України. На своєму черговому засіданні вона розглянула питання «Про стан злочинності та заходи по посиленню боротьби з нею». Проблема дуже гостра. У зв'язку з цим кореспондент Укрінформу поставив декілька запитань заступнику керівника апарату Ради національної безпеки України В. С. КАРТАВЦЕВУ.

— **Шановний Валерію Степановичу! Мабуть не випадково стан злочинності був розглянутий на одному з перших засідань Ради?**

— Так, ви маєте рацію. Питання про стан злочинності було винесено на засідання Ради національної безпеки України не випадково. Криміногенна ситуація в Україні в останні роки стрімко погіршується і характеризується наростанням негативних тенденцій. Якщо в 1987 році на території України було зареєстровано 237,8 тисячі злочинів, то в наступні роки їх кількість почала швидко зростати: за сім місяців цього року вже вчинено 274,4 тисячі злочинів, що на 19,5 відсотка більше, ніж за такий же період минулого року, причому кількість тяжких злочинів збільшилась на 45 відсотків. Поряд із зростанням злочинності погіршився стан з розкриттям злочинів. Найбільш незадовільно розкриваються крадіжки власного майна громадян і пограбування. В поточному році не розкрито більше двох третин крадіжок та пограбувань.

Змінюються й якісні характеристики злочинності. Вона набуває яскраво виявленої корисливо-насильницької спрямованості, стає агресивною та жорстокою. Приміром, 5—6 років тому більше 60 відсотків убивств вчинялось на побутовому грунті, зараз така ж кількість коїться з корисливих та інших мотивів. Зафіксовані випадки вчинення злочинів по найму, в тому числі вбивств.

Частішають збройні зіткнення між ворогуючими злочинними угрупованнями, а також їх протидії силам правопорядку. За минулий рік і сім місяців поточного року під час виконання службових обов'язків загинуло 104 й поранено 733 працівники міліції.

Тривожна ситуація складається в Збройних Силах України. Зросла більш як на 80 відсотків злочинність серед офіцерів та прапорщиків, на 76,7 відсотка — серед сержантського складу. Широкий розмах набуло розкрадання військового майна і боєприпасів. На засіданні Ради наводився такий приклад: у гаражі старшого прапорщика Крюкова (військова частина 30028, місто Чугуїв) під час обшуку в серпні ц. р. були знайдені 1 тисяча кирзових чобіт, 18 тюків майок і 8 тюків трусів по 200 штук у кожному, 16 кілометрів онучевої тканини, інше військове майно на суму більш як 1,5 мільйона карбованців.

Все частіше злочини вчиняються в громадських місцях із застосуванням вогнепальної зброї. Йде процес згуртування й консолідації злочинного елементу. Майже кожний третій злочин по лінії карного розшуку вчиняється групою осіб. Поширюється організована злочинна діяльність, корупція. Збільшуються масштаби проникнення міжнародної злочинності на територію держави та її зрощування з місцевими криміногенними структурами.

(Закінчення на 8-й стор.).

Соціологічне дослідження

ПОКИ СОНЦЕ ЗІЙДЕ...

УКРАЇНА дедалі глибше занурюється в пекло господарської розрухи й суспільного занепаду. Абсолютна більшість громадян відчувають це безпосередньо на собі. Про це свідчать, зокрема, дані чергового опитування, проведеного центром соціологічних досліджень Київського держуніверситету. Ось як змінився добробут українських сімей за самооцінками наших респондентів (у відсотках до загального числа відповідей):

значно поліпшився — 1,0;
дещо поліпшився — 6,4;
не змінився ніяк — 14,6;
завагалися відповісти — 5,7;
дещо погіршився — 33,2;
значно погіршився — 39,1.

У першій десятці проблем, які їм найдужче допікають, опитувані назвали (у відсотках до загального числа відповідей):

труднощі з паливом і пальним — 7,9;
труднощі з житлом — 9,6;
безробіття та загроза його — 13,3;
занепад суспільної моралі — 18,3;
руйнація навколишнього середовища — 23,8;
занепад системи медичного обслуговування — 25,1;
прогресуюча слабкість державної влади — 32,9;
розгул злочинності — 35,2;
нестача продуктів харчування і товарів повсякденного попиту — 53,5;
стрімке зростання цін — 80,7.

Отже, виразно простежується стрімке розшарування загалу на тих, кому в переддень обіцяного «ринку», себто в нинішній тязі-хапівській днині, всміхається лукава доля (їх навіть менше, ніж кожний десятий), і на решту — «пролетарів», себто тих, хто «пролетів» (три чверті з нас). Зрозуміло, що такий хід подій аж ніяк не сприяє зміцненню соціального миру і злагоди у суспільстві.

Горезвісна «перебудова», яка закінчилася прискореним розвалом, почалася, як пам'ятаємо, з гасел соціальної справедливості. Чи побільшало її з того часу? Ось головне запитання, відповідь на яке вже найближчого часу має визначити кривизну нашої траєкторії до ринку. Здається, великої помилки припускаються ті діячі, які, за звичкою, не схильні враховувати особливостей такого феномена, як масова свідомість, наявності у ній глибинних стійких стереотипів, що суперечать новітнім віянням суспільної думки, інерції ціннісної системи та життєвих уявлень «простих» людей. А тут діють могутні сили звичок та неусвідомлюваних переконань, які можуть піднести великі сюрпризи політикам. Так, наприклад, три чверті опитаних позитивно оцінюють збагачення деяких людей сьогодні, тоді, як тих, хто вважає це поганим, менше як 10 відсотків. Але ж разом з тим більше половини респондентів вважає за необхідне провадити політику на скорочення розриву в особистих доходах громадян.

Підсумковим вираженням цих настроїв можуть бути відповіді на запитання про те, у чому вони вбачають вихід із сьогоднішньої суспільної кризи. Так от, якщо близько 30 відсотків респондентів вбачають порятунок у капіталізмі (ринку), то стільки ж з цим не згодні, а решті важко визначитися. Те ж саме і щодо запитання про приватизацію. Якщо з її необхідністю згодні загалом 30 відсотків, то проти неї майже 40 відсотків опитаних. Решта не визначилась.

Тож чи не занадто круто береться орієнтація на економічні моделі американського чи західноєвропейського типу? Може, все-таки мають рацію ті, хто закликає більшу увагу звернути на шведський досвід? Він досить переконливо доводить, що державна політика, спрямована на вирівнювання доходів населення, не є перепоною на шляху до створення ефективної економіки. У всякому разі, нам треба чітко усвідомлювати, що за кілька років не здолати шляху завдовжки в десятиліття до розвинутої ринкової системи і найважливіше — це визначити і врахувати «рельєф місцевості», якою ми збираємося йти. Інакше знову повториться стара історія з побудовою «нового суспільства». А, до речі, схоже, що для декого слова, назви, символи стали важливішим за реальність і, найголовніше, за добробут народу. Що, панове, знову будемо закликати до пожертв в ім'я майбутнього? Тоді для чого ж було тин городити?

Дуже ускладнює ситуацію поведінка нашого «нового класу», а простіше кажучи, вітчизняних буржуа. Замість того, щоб усвідомити всю складність становища, поміркувати над гірким досвідом попередників, а отже над головним сьогодні — визначити загальнонаціональні інтереси і свою роль в їх досягненні, замість пошуку всенаціонального консенсусу щодо шляхів суспільного прогресу, замість популяризації і засвоєння морального кодексу підприємництва вони кинулись у безоглядне комбінаторство.

Саме на них спрямовується хвиля громадського невдоволення. Так, майже кожний сьомий з опитаних вважає, що «кооператори на нас наживаються».

Особливого значення набуває такий факт. Кількість тих, хто на запитання про політичні симпатії та приналежність назвав заборонену КПУ, була такою ж, як і тих, хто назвав решту політичних партій та організацій разом. І хоча в абсолютному вираженні ці показники досить незначні і помітно поступаються тим, що зустрічалися за часів політичного панування цієї партії, все ж таки зважимо, що вони вже не формальні, а істинні. З таким відкритим і виразним виявом прокомуністичних симпатій ми зустрічаємося вперше після серпневого путчу. І, напевне, це буде тим відчутніше, чим далі ми вгрузатимемо в кризу, чим більше людей бідніТиме.

С. ЛАВРИЧЕНКО,
соціолог.

ТРУДІВНИКИ, ВОЇНИ, МУЧЕНИКИ...

Ветерани

ВВАЖАЮ, що саме так можна охарактеризувати старше покоління нашого народу. Яких тільки випробувань не випало на його долю! Громадянська війна, колективізація, голодомор, сталінські репресії, найжорстокіша у світі битва з гітлерівським фашизмом, відбудова народного господарства, спалених міст і сіл України. І сьогодні наші старики — найзнедоленіші у суспільстві. Все частіше відходять вони на упокій. І не ремствують, що їх недооцінили, не оточили належною увагою, шаною, матеріальними благами. Вони завжди вважали і вважають здійснений ними воістину величний життєвий подвиг своїм патріотичним обов'язком. В ім'я дітей своїх, свого народу, в ім'я Батьківщини.

— Ветерани! — так почесно називають їх у трудових колективах, у пресі.

Але, як справедливо мовиться, від великого до смішного один крок, так само, як і від почесного до непристойного. В середині 70-х років, на підйомі застою, коли незчислима рать цивільних та військових діячів досягла тієї межі, коли належить залишати керівні крісла, потіснитися в спецобслуговуванні, в тодішньому СРСР — в центрі і на місцях — було створено ветеранську організацію. Очолили її вчорашні партократи, генерали, полковники. Поспіхом ввели ветеранські медалі, вдалися до легімітації додаткових прав і привілеїв. Переважно для себе. Ветеранів праці не брали до уваги. Така волаюча несправедливість утверджувалася і в Україні.

Далі пішло-поїхало! Спокушені справжніми й уявними привілеями, у професійне «ветеранство» кинулися, як кажуть, «стар і млад». Об'явилися, зокрема, ветерани-учасники якихось локальних війн і вимагають для себе «пожиттєвого підвищеного пенсіону». Але ж, даруйте, в яких локальних війнах брала участь Україна? Надто поспішають до числа ветеранів-пільговиків і колишні воїни-інтернаціоналісти. Маю на увазі не тих хлопців, що повернулися з Афганістану інвалідами. Колись короткочасний генсек КПРС К. Черненко підмахнув документ, згідно з яким учасників афганської каральної експедиції прирівнено до фронтовиків Великої Вітчизняної війни. Зрозуміло, тих, хто став інвалідом, прирівнювати можна і треба. А молодих, здорових?

У минулій триклятій війні з фашистською Німеччиною величезних втрат зазнали мирні жителі України. Їх не зрівняти з ніякими втратами в локальних війнах. І ніхто нашим людям цього ніяк не компенсував. Навпаки, сьогодні їх примушують працювати на молодих співвітчизників з надто сумнівними заслугами.

Як на мене, все це вимагає серйозного аналізу. Слід критично оглянути, яку спадщину одержала Україна від колишнього СРСР, що їй під силу, щоб у нинішньому кризовому становищі забезпечити соціальний захист людей старшого покоління. Насамперед необхідно усунути дискримінацію щодо ветеранів праці в самій ветеранській організації, забезпечити належне їх представництво в керівних органах. З огляду на тяжке економічне становище в нашій молодій державі не займе переглянути надто розбухлий контингент усіляких пільговиків, проаналізувати, чи справді всі вони мають якісь особливі заслуги перед українським народом та чи й такі вони немічні, щоб забезпечуватися на рівні непрацездатних громадян.

Останнім часом у ветеранських організаціях України спостерігається конфронтація, різноголосся. Представники старих структур після відомого серпневого путчу притихли, не виявляють особливої ініціативи щодо соціального захисту старшого покоління і патріотичного виховання молоді. Молоді ж «ветерани», навпаки, вдаються часом до крайніх дій, вимагаючи привілеїв від держави.

Отже, Верховна Рада не повинна далі зволікати з розглядом і прийняттям Закону про статус ветеранів в Україні. А вже на основі цього Закону можна буде оновити, спонукати до активної діяльності і саму нашу ветеранську організацію.

Сергій СИНЬОГУБ,
ветеран праці.
Київ.

Від редакції: В пошті газети є багато листів ветеранів війни і праці, воїнів призову 1944—1945 років, учасників афганських подій і локальних війн, чиї думки відрізняються від висловлених С. Синьогубом. Про всі пропозиції наших авторів щодо майбутнього Закону про статус ветеранів редакція оперативно інформує Постійну Комісію Верховної Ради у справах ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів. Наша ж думка така: держава має належно піклуватися про кожного ветерана війни, праці і Збройних Сил України.

— Та який же я дід? Я солдат — ветеран!
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

З пошти

ВІЛЬНО-ЗАЛЕЖНА ЕКОНОМІКА

Що таке вільні зв'язки в економіці? Чи не відновлення єдиного економічного простору? Роль України в цьому просторі та ж сама — видобувна, металургійна, хімічна промисловості. Але ж нашому народові потрібно зовсім інше — переорієнтувати виробництва на потреби людини. Можливо, я й неправий, але таке враження, що Україну намагаються повернути до СРСР, а це означає нашу загибель...

А. КОЛІСНИЧЕНКО.
Кременчук.

ЩО Ж ВИБРАТИ?

Людина живе, збагачуючись не лише матеріально, але й духовно. Колись я, і мої сусіди та знайомі передплачували багато періодичних видань. Цього ж року для звичайного передплатника залишилась дуже обмежена кількість видань. Від багатьох доведеться просто відмовитись, бо кожен задумається, що ліпше — один примірник газети чи буханка хліб. Та хліб хоч дорого, та купиш, а за газету дорого платиш і не завжди одержуєш її — таке-бо «старання» поштових працівників. Тож і доводиться сьогодні передплатнику задуматись над вибором...

А. ШЕПОТИННИК.
Заліщики
Тернопільської області.

НАСТУП НА ЗЛОЧИННІСТЬ

(Закінчення. Початок на 6-й стор.).

Усі наведені та інші факти дають підставу дійти висновку, що нинішній, без перебільшення можна сказати, надзвичайний стан злочинності все більше перетворює її у самостійний вагомий фактор соціальної дестабілізації, і вона становить реальну небезпеку національним інтересам розвитку української державності, збереженню громадського спокою та порядку.

Це відмічалося у доповіді, співдоповідях, а також у виступах на засіданні Ради національної безпеки.

— До речі, хто, крім членів Ради, брав участь у її засіданні?

— На засідання були запрошені не тільки представники правоохоронних органів, а й керівники центральних органів державної виконавчої влади, генеральної прокуратури, представники законодавчої влади. З основною доповіддю виступив міністр внутрішніх справ А. В. Василишин, із співдоповідями — перший заступник голови Служби безпеки України В. С. Горбатюк, генеральний прокурор України В. І. Шишкін, заступник міністра юстиції України В. С. Стефанюк, голова Державного митного комітету України О. М. Коваль, заступник міністра України у справах молоді і спорту В. В. Барабаш.

В обговоренні взяли участь члени Ради національної безпеки України: В. П. Фокін, Ю. М. Щербак, В. П. Гетьман, а також запрошені на засідання Ради державний радник України з питань правової політики О. І. Ємець, голова Комісії Верховної Ради України з питань правопорядку і боротьби з злочинністю Я. Ю. Кондратьєв, виконуючий обов'язки голови Комісії Верховної Ради України з питань оборони і державної безпеки В. П. Леміш, міністр державних ресурсів України А. К. Мінченко, міністр культури України Л. І. Хоролець. Із заключним словом виступив голова Ради національної безпеки Президент України Л. М. Кравчук.

— До яких висновків прийшла Рада стосовно причин такого стану злочинності в Україні і які заходи визнано за необхідне здійснити для змін на краще?

— У доповіді, співдоповідях й виступах відзначалося, що поширення злочинності є наслідком перш за все багаторічного накопичення та поступового загострення кризових явищ у соціально-економічному і духовному житті суспільства. Відстає від реальних потреб формування відповідної законодавчої бази. Набувають дедалі більшого поширення факти протиправних дій посадових осіб, а іноді і потурання правопорушникам. Діюча правоохоронна система не забезпечує належного впливу на обставини, пов'язані із зростанням злочинності. Скрутний кадровий і матеріально-технічний стан не дає змоги правоохоронним органам повести боротьбу із злочинністю єдиним фронтом, своєчасно реагувати на негативні зміни ситуації.

Разом з тим органи державної виконавчої влади в центрі і на місцях різко послабили свою організуючу та контролюючу діяльність, не повною мірою використовують надані їм повноваження, усунулися від обов'язку запобігати злочинності та іншим порушенням громадського порядку. З їх боку не приділяється належної уваги інформації, яка надходить від правоохоронних органів, вони не надають останнім всебічної допомоги.

Ситуація, що загострюється на споживчому ринку, провокує розвиток злочинності у сфері економіки, залучення до протизаконного підприємництва десятків тисяч людей. За 7 місяців ц. р. у порівнянні з таким же періодом минулого майже в 6 разів збільшилося число виявлених фактів виготовлення і збуту фальшивих грошей або цінних паперів, на 63 відсотки — розкрадань у великих та особливо великих розмірах. У сфері кооперативної діяльності виявлено близько однієї тисячі злочинів, збитки від яких склали понад 9 мільйонів карбованців.

На засіданні Ради з тривогою говорилось про ігнорування законодавства щодо зовнішньоекономічної діяльності. Підкреслювалося, що великих кількостях за межі України підприємствами, кооперативами, організаціями та іншими учасниками такої діяльності товарів народного споживання і продукції виробничо-технічного призначення, а також суворо ліцензованої стратегічної сировини, перш за все кольорових та рідкоземельних металів. Різко ослаблена боротьба з таким небезпечним злочином, як хабарництво.

У виступах наголошувалося на необхідності посилення позавідомчого контролю, створення позавідомчої контрольно-ревізійної служби.

З особливим занепокоєнням вказувалось на відомчу роз'єднаність правоохоронних органів на фоні поширення злочинності, консолідації злочинних угруповань та зростання їх організованості. Підкреслювалося, що зміна становища на краще можлива лише за умови консолідації зусиль державних і суспільних структур та окремих громадян в рамках єдиного організаційно-правового механізму. І першим кроком на цьому шляху має стати створення постійно діючої міжвідомчої комісії при Раді національної безпеки України, яка б об'єднала і координувала дії правоохоронних та інших органів державної виконавчої влади у боротьбі із злочинністю.

— Яке ж рішення прийняла Рада національної безпеки України з цього питання? Чи є якась надія на поліпшення криміногенної ситуації в Україні?

— З метою об'єднання зусиль усіх державних і суспільних структур у стабілізації ситуації і подоланні зазначених негативних явищ вирішено створити при Раді постійно діючу міжвідомчу комісію з питань боротьби із злочинністю, включивши до її складу представників усіх правоохоронних органів, інших заінтересованих міністерств і відомств. Цій комісії доручено підготувати і подати на розгляд Президентові України проект програми організації боротьби із злочинністю з обгрунтованими розрахунками бюджетних витрат на її забезпечення і виконання.

Рада вважає за доцільне видання Президентом України розпорядження, в якому будуть передбачені невідкладні заходи щодо поліпшення криміногенної обстановки в Україні. Серед них рекомендується доручити Кабінету міністрів прискорити завершення розробки проектів кодексів (кримінального, кримінально-процесуального, про адміністративні правопорушення), законів про профілактику злочинності, боротьбу з організованою злочинною діяльністю, з корупцією, про державну службу, позавідомчу державну контрольно-ревізійну службу та інших, що забезпечать проведення судово-правової реформи і підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів. Уряду пропонується також розробити та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про зміни до законів, спрямовані на усунення прогалин правового регулювання, які використовуються для зловживань та інших протиправних дій у сферах приватно-підприємницької, зовнішньоекономічної, фінансово-банківської та іншої господарської діяльності: розглянути пропозиції та вирішити питання про збільшення чисельності працівників правоохоронних органів, прокуратури, судів, митної служби; створити позабюджетний фонд за рахунок коштів від реалізації цінностей та предметів, конфіскованих у злочинців за рішеннями та вироками судів, який спрямувати на розвиток матеріально-технічної бази і соціальної сфери зазначених вище органів.

Передбачається доручити Міністерству внутрішніх справ, Службі безпеки, Міністерству фінансів, Національному банку України розглянути матеріали про фінансові порушення, зловживання посадових осіб в економічних структурах, зокрема в процесі зміни форм власності, ліцензування та квотування.

Місцеві державні адміністрації мають розробити в кожній області, місті, районі з урахуванням конкретних умов першочергові заходи по забезпеченню громадського порядку, запобіганню та припиненню злочинних проявів.

У зв'язку з цим можна сподіватися на поліпшення криміногенної ситуації в Україні. І ця надія має грунтуватися не на якихось гаслах і загальних закликах, а на конкретних діях, які будуть проведені об'єднаними зусиллями правоохоронних та інших державних органів і суспільних структур при координуючій ролі Ради національної безпеки України.

УСЕ НАБАГАТО СКЛАДНІШЕ

Поблукавши хвилин десять завулками старого Печерська, нарешті знайшов те, що шукав: типовий будинок середньої школи ще довоєнної архітектури. Запах свіжої фарби, гамір дитячих голосів нагадали добре знайоме з дитинства — розпочався новий навчальний рік.

АМБІТНІ ПЛАНИ

Втім, школа ця не така, як усі інші. Називається вона Український національний гуманітарний ліцей Київського університету. Заснований він минулого року з метою підготовки до вступу обдарованих дітей у вищі учбові заклади гуманітарного профілю. Однак із розмови з директором ліцею Надією Червінською з'ясувалося, що педагогічний колектив ставить перед собою амбітніші цілі. Зокрема йдеться про відродження української інтелігенції, підготовку національних кадрів для розбудови нашої держави.

А щоб досягти цього, в ліцеї прагнуть створити таку систему, яка б поєднувала елементи вищої й середньої школи, давала дітям насамперед широку гуманітарну освіту. Тут поглиблено вивчають українську мову й літературу. Збільшено кількість годин на опанування історії нашої держави та зарубіжної літератури. Учні ліцею вивчають і зовсім незвичні для них предмети, які викладають фахівці з університету. Це основи філософії, риторика, логіка, українознавство.

Перший навчальний рік уже позаду. Чи можна підвести якісь підсумки, запитав я директора.

Робота протягом року, вважає Надія Михайлівна, показала, що навіть у гуманітарних закладах не слід послаблювати вивчення точних наук. Молодій людині треба давати широку освіту, такі знання, які б уможливлювали її навчання в будь-якому вузі. А для цього потрібні навчальні програми різних рівнів. Вони дозволять вивчати фізику чи математику на загальноосвітньому рівні або поглиблено — залежно від бажання кожного.

Стосується це не тільки точних наук. Нинішнього навчального року педагоги ліцею хочуть запровадити такі програми для всіх предметів. А це означає, що десь на 70 відсотків доведеться перейти на індивідуальні форми навчання. Тобто для кожного учня розробити ту програму, яка йому потрібна.

Вводиться цього навчального року і обов'язкове вивчення двох іноземних мов, переглянуто плани щодо спеціалізованих курсів поза програмою. Якщо раніше ліцей пропонував дітям лише те, що спроможна була забезпечити вища школа, то зараз у 10-му, наймолодшому класі з'являться обов'язкові для вивчення історія релігії, філософія, психологія.

Ще через рік у ліцеї планують організувати предметні класи з власними програмами. 10—15 учнів у кожному з них за допомогою викладачів вищої школи, науковців вивчатимуть той чи інший предмет на проблемному рівні.

ЕЛІТАРНИЙ ЧИ ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНИЙ?

Ми ще довго говорили з Надією Михайлівною про плани педагогічного колективу, який прагне перетворити ліцей у навчально-науково-методичний заклад, де мають розроблятися методичні програми навчання обдарованих старшокласників, готуватися підручники, буде створена система психологічної служби тощо. Не облишили ми і проблем браку навчальної літератури українською мовою, відсутності комп'ютерної бази, нестачі коштів.

А з голови не йшла думка: от заснували ще один елітарний заклад для півтори сотні київських дітей. Дякувати Богові, поки що безплатний. Напрямки сказав про це директорові.

— Це і для нас проблема з проблем, — почув у відповідь. — Ми якраз мріємо про те, щоб наш ліцей набув всеукраїнського статусу. До нас постійно звертаються діти з усіх областей республіки. Просяться на навчання. Днями, наприклад, з Коломиї приїжджали... Ми ж змушені відмовляти, бо фінансує нас держава як будь-яку іншу загальноосвітню школу.

Тим часом у Києві існує республіканська фізико-математична школа. Відкрита 1963 року за рішенням Ради Міністрів, вона має відповідний бюджет, учбові приміщення, спальні корпуси.

То чому не може існувати схожий навчальний заклад гуманітарного напряму? Школа, де б навчалися обдаровані діти з усієї України. Я розумію, це проблема не одного дня...

— І хто, на вашу думку, може в цьому посприяти?

— Навряд чи тільки Міністерство освіти. Хоча воно й допомагає нам розв'язувати багато питань. Нещодавно ми підготували проект створення республіканського гуманітарного ліцею й передали на розгляд у Державний комітет України з питань науки і технології. Тепер чекатимемо, сподіваючись на підтримку уряду.

Від себе додам: було б добре, щоб і Комісія з питань народної освіти Верховної Ради підтримала пропозиції педколективу ліцею. І не тільки підтримала, а й разом з усіма зацікавленими відомствами вивчила це, як на мене, набагато складніше питання. Адже один-єдиний республіканський філологічний ліцей для нашої держави, такої багатої на таланти, залишається краплею в морі. Більшість дітей з усіх усюд України як їздили, так і їздитимуть до Києва, повертаючись ні з чим.

Отож, постає питання про створення подібних закладів хоча б у найбільших обласних центрах. Закладів, доступних для всіх обдарованих юнаків та дівчат, тобто фінансованих державою. Тоді дійсно можна буде твердити про відродження української інтелігенції, підготовку національних кадрів.

Ігор ГРУШКО.

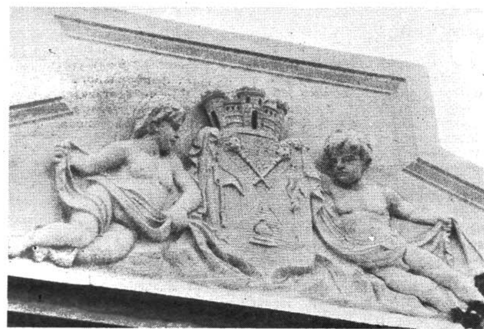
А ЩО «ПІСЛЯ БАЛУ»?

(Закінчення. Початок на 1-й стор).

«Ще не вмерла Україна...», але й відроджується ой як трудно. Скільки вже писано, говорено про те, що без повернення народові історичної пам'яті, духовного здоров'я не підняти нам держави, про яку всі мріємо. То хіба 1000-ліття Глухова, непересічна роль якого в історії України загальновідома, не є подією загальнонаціонального масштабу? Що в такому разі взагалі є критерієм у виборі об'єктів, вартих уваги високих політиків? Марно виглядали в колишній гетьманській резиденції запрошених завчасно спершу Президента, потім Прем'єр-міністра. Ну добре, гомоніли на майдані, мабуть у «перших» таки й справді нагальніших справ по вінця. А де ж інші, ті авторитети, хто заробляв ім'я і місця у парламенті, в різних владних структурах, на весь світ проголошуючи себе поборниками української культури і духовності?

Мова, ясна річ, не про персоналії. Мова про звичне ще, на жаль, явище, коли одне на словах, а на ділі — інше. І це сумно. Сумно, бо ювілей сивочолого Глухова попри старання організаторів свята не переріс рамки традиційного дня міста. Залишається без відповіді головне запитання: а що ж далі? Невже скніти Глухову в ряду «багатьох інших» райцентрів, невже не дійдуть руки й інтелект відродити його до нового життя? Підстав для тривоги за майбутнє останньої козацької столиці начебто немає — і гроші для потреб міста Київ виділив чималі, і робота по створенню тут історико-культурного заповідника почалась. Однак чи не вийде так, що після ювілейних урочистостей і принагідних випадку патріотичних устремлінь усе повернеться на круги своя? Адже, скажімо, про надання Глухову заповідного статусу дебати тривають вже багато років.

З приводу перспектив міста існують різні точки зору. У газеті «Панорама Сумщини», наприклад, висловлено думку про проведення під егідою ЮНЕСКО Міжнародного конкурсу на проект відродження Глухова з одночасним визнанням його містом, що зазнало бід від колоніального геноциду. А під час святкування 1000-ліття у колах місцевої інтелігенції спонтанно виникла ідея створити громадський центр, який би, опираючись на підтримку «своїх» впливових політиків, підприємців, діячів науки і культури, взявся б постійно опікуватися долею міста. На цю ініціативу, до речі, одразу пристала і зголосилась усіляко сприяти центру глухівчанка, народна артистка Ада Роговцева. Мабуть, таки й справді не варто розраховувати, що хтось за нас прийде розчищати замулене джерело. Та й які ж ми після того українці, якщо не зможемо власноруч облаштувати свою дорогу до Храму.

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Експрес-інформація

У ПОВНІЙ БОЙОВІЙ ГОТОВНОСТІ

перебувають поліція і збройні сили Перу після арешту ними ватажка терористичного угруповання «Сендеро луміносо» Гусмана та інших повстанських лідерів. Цю акцію можна розцінювати як один з найрішучіших кроків уряду в боротьбі з тероризмом. Членів «Сендеро луміносо» звинувачують у загибелі більш як 26 тисяч людей та нанесенні країні збитків на 20 мільярдів доларів.

ЗАВЖДИ НА СТОРОЖІ

Указ про заходи щодо зміцнення обороноздатності Чечні видав Президент Дудаєв. Він мотивував своє рішення занепокоєністю з приводу концентрації російських військ в Дагестані. Чеченська армія приведена до стану підвищеної бойової готовності.

ЛІДЕРИ ЗАГРОЖУЮТЬ БОЙКОТОМ

Запеклі бої тривають у районі Сараєва — столиці Боснії й Герцеговини. Бойові дії спалахнули, незважаючи на те, що сербська сторона передала свої важкі озброєння під контроль спостерігачів ООН. Проте відновлено постачання гуманітарної допомоги з хорватської столиці Загреба до боснійського порту Спліт. Тим часом лідер сербської громади в Боснії й Герцеговині Караджич заявив, що бойкотуватиме заплановані на середу мирні переговори, якщо західні країни встановлять над республікою спеціальну повітряну зону, закриту для польотів літаків новоутвореної федерації Сербії і Чорногорії. Президент Боснії й Герцеговини Ізетбегович також заявив, що бойкотуватиме переговори, якщо сербська сторона не припинить бойових дій.

НІБИ В БЕЗДОННУ БОЧКУ

3 трильйони 300 мільярдів карбованців складатиме бюджет Росії в 1992 році. Передбачається, що дефіцит федерального бюджету не перевищуватиме 550 мільярдів. Про це йдеться в постанові уряду країни. У першому варіанті цього документа, надісланого до парламенту Кабінетом міністрів, пропонувалося обмежити дефіцит бюджету до 300 мільярдів карбованців. Проте парламентарії наполягли на його збільшенні, щоб підтримати фінансово промисловість і соціальні програми.

ДОПОМОГТИ НІМЕЧЧИНІ

з розташуванням іммігрантів закликав західні країни міністр закордонних справ ФРН Кінкель. Виступаючи на нараді глав зовнішньополітичних відомств держав ЄС у Великобританії, Кінкель заявив, що виступи неонацистів проти біженців загрожують стабільності в Німеччині. Міністр зазначив, що така напруженість зумовлена величезним напливом іммігрантів до ФРН.

ВСЯ СПРАВА У «САМОЗВАНЦЯХ»...

Залишається тривожною ситуація в Абхазії. Запеклі бої між урядовими формуваннями і абхазькими ополченцями тривали неподалік села Нижні Ешери. З обох боків є численні втрати. Офіційні засоби масової інформації повідомляють про грабежі в будинках осіб грузинської національності, які нібито здійснюють абхази і посланці Конфедерації гірських народів Кавказу.

Тим часом екс-президент Грузії Гамсахурдіа заявив, що війна в країні триватиме доти, доки при владі перебуватимуть «самозванці на чолі з Шеварднадзе».

ТЕЛЬ-АВІВ ХОЧЕ ЗНАТИ

У Вашингтоні поновилися близькосхідні мирні переговори. За повідомленнями, ізраїльська делегація приїхала до столиці США із завданням дізнатися, як Сирія ставиться до нових пропозицій Ізраїлю. Йдеться, зокрема, про можливе повернення Сирії частини окупованих Ізраїлем Голанських висот в обмін на гарантії миру. Як заявив ізраїльський представник, Тель-Авів також хотів би знати, чи готовий Дамаск обмінятися з ним послами, визначити чіткі кордони і розвивати економічні відносини.

АБИ НЕДАРМА...

Відомий в Казахстані довгобуд — філіал музею Леніна — буде передано під резиденцію Президента республіки. Постанову про це прийняла Президія Верховної Ради Казахстану.

ПОТРІБНІ ЕКСПЕРТИ І ОХОРОНА

Про направлення до Сомалі групи експертів повідомили міністри закордонних справ країн Європейського співтовариства. У спеціальній заяві зазначено, що експерти співпрацюватимуть з представниками міжнародних організацій, які вже перебувають у Сомалі для нагляду за розподілом допомоги. Міністри також закликали ООН розгорнути в країні достатню кількість озброєних солдатів для охорони працівників гуманітарних організацій.

НАЙБІЛЬША НОВИНА ДЛЯ ФІНАНСИСТІВ

— зниження у Німеччині з учорашнього дня банківських процентних ставок, про яке оголосив уряд ФРН. Цьому рішенню передувала резолюція Валютного комітету ЄС про переоцінку європейських валют щодо італійської ліри, яка девальвується на сім відсотків. Міністр фінансів ФРН Вайгель заявив, що низькі процентні ставки в Німеччині сприятимуть економічному росту в Європі й позитивному результату референдуму у Франції з питання Маастрихтських угод.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

ВІДЛУННЯ ЗЕМЛІ ОБІТОВАНОЇ

Погляд не збоку

Події в колишньому СРСР жваво цікавлять нас, тих, хто виїхав звідти в останні роки — і, мабуть, цікавитимуть усю решту життя.

Хто ми? Ми — це звичайнісінькі, як раніше казали — «радянські люди», з усіма нашими достоїнствами й недоліками, і от нині ми опинилися в іншій країні, на іншому грунті.

І от ми тут групуємося, купкуємося, дружимо просто тому, що відчуваємо, як багато у нас виявилося спільного. Спогади, духовність, культура, виховання... Не знаю, може, через роки й роки, швидше за все не ми, а наші діти й онуки зіллються з цією країною, в яку ми прибули, але це буде дуже нескоро і, на жаль, не для всіх.

А ми, дорослі, створимо тут свій «острів», відокремлений невидимою стіною від оточуючого, і будемо там жити. Будемо, звісно, і вживатися в нове середовище, але поступово, ой, як поступово! Будемо думати, писати листи друзям і родичам мовою, котрій нас учили в школі, і нею ж говорити в сім'ї... Будемо читати улюблені книжки, дивитися старі фільми, записані на плівку, фільми часів застою...

І дружити ми хочемо з народами колишніх республік Союзу — хай нас розділяють державні кордони й годинні пояси, але залишаються — культурні, дружні і просто людські зв'язки. Зрештою не для того жили наші народи століттями разом, щоб нині, з волі обставин, відвернутися один від одного.

І на підтвердження своїх викладених тут думок я розповім одну коротеньку історію.

Було це в Ізраїлі торік. Ми з дружиною вчилися тоді в ульпані (школі для приїжджих, що вчать іврит). Група в нас підібралася однорідна — вихідці зі слов'янських республік, причому більше половини — з України. Сталось так, що в однієї жінки з групи був день народження. Викладач дозволив відзначити нам його під час занять. Влаштували чай... Поздоровили іменинницю й... полились пісні. «Копала криниченьку», «Розпрягайте», «Гетьман Сагайдачний», «Там живе Марічка». Співали й російські пісні, але більше все ж таки — українські. Навіть колишні «росіяни» підхоплювали. І як співали! З якими очима, сповненими непролитих сліз, з яким почуттям! Гадаю, що на своєму попередньому місці проживання не співали ми цих пісень з такою глибиною розуміння.

Наш викладач дивився, робив великі очі, спробував було вчити нас пісень про Єрусалим мовою іврит, але потім і він зрозумів, що зараз не час...

Розходилися ми по домівках і так потепліло в наших серцях того вечора.

Ось такі ми — репатріанти-емігранти 90-х років в Ізраїлі.

Олександр СПИРИДОВИЧ.
Ейлат.

Візити

БУЛО Б НЕБО ЯСНИМ

За повідомленням Посольства США в Україні делегація американської Федеральної авіаційної адміністрації (ФАА) побувала в Києві з 9 по 11 вересня. Вона зустрілася з керівництвом української цивільної авіації, аеропорту Бориспіль та Інституту інженерів цивільної авіації. Члени делегації, зокрема, одержали інформацію про організацію роботи в цивільній авіації та про авіаційну промисловість в Україні. Сторони також обговорили можливості майбутнього співробітництва між ФАА та її українськими колегами.

Після проведених зустрічей члени делегації у розмові з Послом США в Україні Р. Попадюком повідомили, що ФАА готова продовжувати започатковані цим візитом контакти з керівництвом української цивільної авіації.

Реалії

БОЛЮЧІ ЗАПИТАННЯ

«Наше суспільство стало безсердечним». Такі слова все частіше можна почути в розмовах громадян Німеччини, стурбованих зростанням насильства в країні. І кажуть це вони вслід групам молодиків, котрі з неофашистськими гаслами й вигуками того ж забарвлення крокують вулицями міст як Західної, так і Східної Німеччини. Німецькі засоби масової інформації наперебій вміщують повідомлення про нові факти насилля. А останнім часом матеріали з такою тематикою стали щоденними на сторінках преси й у випусках телерадіохвиль. У них йдеться про напади правих екстремістів на гуртожитки, де проживають іноземці. Взагалі, проблема іммігрантів у Німеччині, що для багатьох нині є островом благоденства в Європі, у зв'язку з подіями в колишній Югославії ще більше ускладнилася. Певні політичні кола висловлюють думку, що необхідно суттєво зменшити кількість тих, кому ФРН може надати притулок. Доповідні записки про факти насилля над іммігрантами все відчутніше дошкуляють як федеральному, так і урядам окремих земель.

На знімку: група збуджених пивом молодиків з переможним виглядом спускається в підземний перехід. А поруч повалена ними людина. Чим завинила вона перед нападниками! Можливо, тим, що їхня футбольна команда програла в сьогоднішньому матчі? Чи тим, що доля зробила цю людину іммігрантом! І навіщо молодик скинув вгору руку! Найболючіше всі ці запитання звучать для самих німців. А картину цю зняли на одній із центральних вулиць східної частини Берліна Александерплац.

Сергій ДАНИЛЕНКО.
Фото із журналу «Шпігель».

Власкори повідомляють

Вільнюс

ЩОБ НЕ ЗВИКАЛИ...

Нещодавно під час прес-конференції Прем'єр-міністр Литви Абішала заявив, що «в народі наростає незадоволення роботою митниці» і, зокрема, ситуацією на литовсько-польському кордоні. Він повідомив: уряд має намір провести ряд заходів для нормалізації ситуації на митниці.

Прем'єр обіцянку виконав. Увечері 31 серпня, як і завжди, на пост в Лаздіяй прибула зміна митників. Проте стати до роботи їм не довелося. Як поінформували пізніше представників преси в митному департаменті республіки, замінено всіх працівників цієї найбільшої в Литві митниці. Їх місця зайняли завчасно сформовані резервні групи. В майбутньому подібні перетасовки проводитимуться часто. Таким чином уряд сподівається запобігти хабарництву на кордоні.

Микола СТАНОВИЧ.

Мінськ

ВАНДАЛІЗМ НА ПЛОЩІ

Лідер білоруського Народного фронту Зенон Позняк звернувся до мінської міської прокуратури з позовом. Річ у тім, що після свята білоруської військової слави в ніч з 8 на 9 вересня невідомі спалили 8-метрове полотнище національного прапора республіки і герб «Погоня». Біля купки попелу знайдено балончик з горючою сумішшю та розкидані сірники. І це при тому, що організатори свята домовилися з органами міліції про охорону прапора і герба. Прокуратура почала з'ясовувати обставини події.

Віктор ХОРОШКО.

«У СВІТІ Є ЛИШЕ ОДИН КИТАЙ»

Офіційна точка зору

Острів Тайвань знаходиться на південному сході від материкового Китаю та відокремлюється від нього Тайванською протокою. Тайвань віддавна є територією Китаю. Протягом своєї історії він хоча й завойовувався в різні часи колонізаторами Голландії, Іспанії та Японії, проте співвітчизники по обидва береги Тайванської протоки ніколи не підкорювались іноземним агресорам. В Каїрській декларації, підписаній 1 грудня 1943 року Китаєм, США та Великобританією, а також у Потсдамській декларації 1945 року, в якій Китай, США, Великобританія та Радянський Союз примусили Японію прийняти безумовну капітуляцію, усіма визнано, що Тайвань є китайською територією, чітко заявлено про повернення Тайваню після 50-річної японської окупації Китаю.

На жаль, сталося так, що невдовзі після антияпонської війни гоміньданівський уряд, прагнучи одноособово привласнити собі плоди перемоги, за підтримкою уряду США в липні 1946 року повсюдно розв'язав антинародну громадянську війну. В результаті гоміньданівські власті зазнали повної поразки, революційна боротьба народу завершилася перемогою. 1 жовтня 1949 року було проголошено Китайську Народну Республіку. Очолювані Чан Кайші гоміньданівські сили, повністю вибиті з материка, втікли на Тайвань. При підтримці ззовні ці сили намагаються зберегти на Тайвані політичну структуру, яка вважається ними «представницею усього Китаю». Тим самим Тайвань було поставлено у ненормальне положення відторгнення від батьківщини. Ця ситуація зберігається донині.

Протягом більш як 40 років уряд Китаю твердо відстоює незмінну позицію з тайванського питання: у світі є тільки один Китай, Тайвань є невід'ємною частиною території Китаю, однією з його провінцій. Уряд Китайської Народної Республіки — єдиний законний уряд, який представляє весь китайський народ. Тайванське питання є внутрішньою справою Китаю, втручання інших країн у цю проблему неприпустиме. Виходячи з принципової позиції відстоювання єдності батьківщини, китайський уряд виступає проти будь-яких дій по створенню «двох Китаїв», «одного Китаю та одного Тайваню», «незалежного Тайваню».

Така позиція китайського уряду одержала підтримку абсолютної більшості країн світу, в тому числі України. Найяскравішим доказом цього є прийняте у 1971 році на 26-й Сесії Генеральної Асамблеї ООН абсолютною більшістю голосів рішення про відновлення законних прав КНР в Організації Об'єднаних Націй. Представники Тайваню були видалені з ООН. У той час представники України в ООН підтримали це рішення, яке мало історичне значення. Навіть американський уряд проголосив у 1972 році, що не має заперечень проти позиції «існує тільки один Китай, Тайвань є частиною Китаю». В китайсько-американському спільному комюніке 1978 року він ще раз підтвердив це, оголосивши, що «США визнають уряд КНР як єдиний законний уряд Китаю».

В підписаному в січні 1992 року Спільному комюніке про встановлення дипломатичних відносин між КНР та Україною також записано, що Українська держава «підтримуватиме відносини лише з урядом Китайської Народної Республіки, який є єдиним законним урядом Китаю».

З метою якнайшвидшого подолання відторгнення Тайваню від материка і завершення великої справи об'єднання батьківщини китайський уряд розробив раціональний і справедливий політичний курс на врегулювання тайванського питання. Головний зміст цього курсу визначено так: «Мирне об'єднання, одна держава з двома системами». Після здійснення мирного об'єднання в межах КНР існуватимуть дві різні соціальні системи: на материку — соціалістична, головна, на Тайвані — капіталістична, яка залишиться без змін протягом довгого часу.

На жаль, тайванська адміністрація, не рахуючись із прагненням народів обох берегів, з інтересами китайської нації, до цього часу дотримується політики «трьох ні» — «ні — контактам, ні — переговорам, ні — компромісам», що заважає об'єднанню Китаю. Поряд з цим, тайванська адміністрація, прагнучи уникнути міжнародної ізоляції, проводить «еластичну зовнішню політику». Використовуючи економічні засоби для прошитовхування своїх політичних умов, вона намагається встановити офіційні відносини з деякими країнами, які мають дипломатичні відносини з Китаєм, марно прагнучи створити «одну державу з двома урядами», «подвійне визнання». Після розпаду СРСР тайванські власті відкрито заявили, що в цьому регіоні з'явились «вигідні умови» для проведення «еластичної зовнішньої політики». Вслід цьому, прикриваючись гаслом «гуманітарної допомоги» та встановлення торгово-економічних відносин, вони розгорнули активну діяльність.

Китайський уряд виступає проти того, щоб країни, які мають дипломатичні відносини з Китаєм, встановлювали з Тайванем відносини і контакти, що мають будь-який офіційний характер. З іншого боку, враховуючи інтереси тайванського населення, ми не заперечуємо контактів неофіційного характеру у сфері економіки і культури між Тайванем і країнами, з якими Китай підтримує дипломатичні відносини.

Ситуація відторгнення Тайваню від батьківщини-материка створена штучно і не може зберігатися тривалий час. Китайська нація здавна володіє потужною консолідуючою силою, має славні традиції, які протистоять розколу і підтримують єдність. Ця сила і ці традиції сприятимуть возз'єднанню народів Тайваню й батьківщини-материка, здійсненню об'єднання Китаю.

ЧЖАН Чжень,
Посол Китайської Народної Республіки в Україні.

Гортаючи зарубіжну пресу

РОЗПАД ВЕДЕ ДО... ОБ'ЄДНАННЯ?

Після зустрічі Єльцина і Кравчука в Дагомисі один високий політик у вузькому колі висловився з сарказмом: «Кравчук просто зрозумів, що його намагання наблизитися до Заходу можуть дуже скоро скінчитися балканізацією». Зокрема, такого досвіду набули не тільки Кравчук і Україна, просто в цьому випадку він помітніший. Національний потенціал, що постачався Західною Україною, вичерпався. Агітатори зі Львова не знаходять слухачів в індустріальній Східній Україні, де соціальні й економічні проблеми загрозливо загострилися і де населення здебільшого двомовне і дуже сильно русифіковане. Ультрарадикальний народний Рух також остаточно розколовся і звільнився від поміркованого - прагматичного крила, яке у своїй політиці відмовляється від тотального сепаратизму і хоче розбудовувати державу в рамках даних історичних обставин.

Цей «новий» Рух під керівництвом Михайла Гориня і завдяки сильній і впливовій українській діаспорі в США і Канаді тверезо оцінив політичну ситуацію в Україні. Раніше й чіткіше, ніж деякі політики в Києві, він зрозумів, що рожеві мрії про особливо сприятливі економічні обставини самостійної республіки, які ще більше посилювалися висловлюваннями деяких експертів західних банків, не мають під собою грунту. Населенню це також давно відомо. Після введення купона в Україні почалося полювання за карбованцями, яке можна порівняти хіба що з полюванням за твердою валютою в Москві.

У керівних колах, здається, також починають розуміти, що сподівання на світовий ринок були дещо перебільшені, і Україна тут не в кращому стані, ніж Росія. Вона в кожному разі може запропонувати лише сировину. А промислові товари через застаріле обладнання і технології неконкурентоспроможні. Вони можуть продаватися тільки всередині колишнього Союзу, і це стосується практично всіх держав СНД.

Деякі неправильні орієнтири не можуть бути швидко виправлені, і в першу чергу — заплановане введення власної валюти в більшості республік колишнього СРСР. Потяг до відновлення старих економічних відносин за допомогою адміністративних заходів стає щодня помітніше. Ще вагомішими є політичні обставини, які примушують президентів СНД знаходити спільну мову. Вони дедалі більше відчувають тиск опозиції, перемоги якої жоден з них не бажає.

Кожний конфлікт між державами СНД зажди використовує якась «третя сила», яка в кожний момент може вийти з-під контролю.

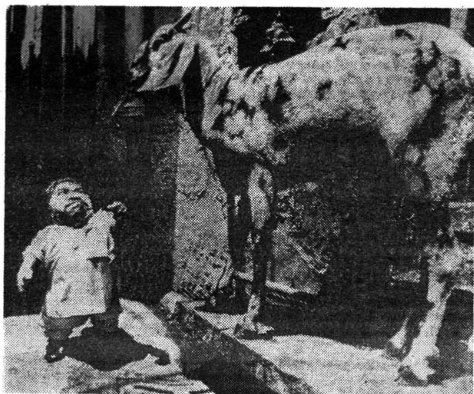
Так відбувається сьогодні в Грузії, так небезпечно діяв молдовський Президент Снєгур проти сепаратистської Придністровської республіки і тільки завдяки люб'язній солідарності Єльцина відбувся лише синцями: прорумунські настрої після пролиття крові на лівому і правому берегах Дністра значно послабшали.

Попри всі розмови за «турецьку модель» й інші запозичення в ісламських сусідів більшість керівників середньоазіатських країн почувають себе за спільним столом СНД затишніше і в більшій безпеці. Їхні політичні позиції нестабільні, і тому потреба в могутніх колегах у Москві, Києві, Мінську, Алма-Аті досить помітна. Їхні народи повинні зрозуміти, що закордон не проллє золотого дощу на їхні спраглі економіки...

Нині все помітнішими стають намагання зупинити процес розпаду, повернути його в зворотному напрямі. Вони з часом починають домінувати. Мабуть, справа СНД ще не зовсім втрачена.

«Тагесшпігель» (ФРН).

Фотофакт

Те, що ви бачите на знімку, не кадр з фільму-казки. Перед вами — найменша людина на планеті, житель Індії Гуль Мухаммад. Його зріст — 55 сантиметрів, а вага — 17 кілограмів. Цікаво, що батьки Мухаммада мали нормальний зріст, та й сам він до п'яти років ріс, як усі діти. Але пізніше в його організмі відбулися якісь гормональні зміни... Так і гуляє Мухаммад вулицями старого Делі зі своїм улюбленцем — цапом Атулом, який поряд з хазяїном здається величезним мастодонтом.

Фото ІТАР—ТАРС.

ТУАЛЕТНИЙ ПАПІР З ВОДЯНИМИ ЗНАКАМИ

У сусідів

Румунський уряд скоротив субсидії на основні продукти харчування. Тому, скажімо, хліб та олія подорожчали вдвічі. Але й це ще не все. На 82 відсотки підвищуються ціни на електроенергію. А в листопаді, можливо, зростуть і ціни на бензин, бо курс лея щодо долара неймовірно впав. Тепер один «зелений» можна придбати аж за 400 леїв (в роки соціалізму він коштував лише 11 леїв). З початку року інфляція в Румунії склала 228 відсотків. Щоб уникнути соціального напруження, уряд пообіцяв компенсації й підвищення зарплати на 15 відсотків. І середній заробіток у державному секторі складатиме приблизно 13 тисяч.

Цікаво, що за часів Чаушеску банкнота в 100 леїв мала найвищу номінальну вартість. Зараз її замінила монета, а «століейки» йдуть на переробку. Щодня їх вилучають з обігу п'ять-шість тонн. Частину колишніх грошей використовують для виробництва туалетного паперу. Одна румунська газета повідомила, що редакція отримала рулон такої продукції, на якій чітко видно фрагменти згаданої банкноти.

Спартак **ТОЛОКА.**

Крапку поставлено

ФЕМІДА НЕ ДРІМАЄ

«Тюремна камера — не найгірше місце для житла», — з такою жартівливою фразою залишив заключне судове засідання Тодор Живков у середині серпня. Тоді він проголосив достатньо оптимістичне «останнє слово».

Нині, як відомо, своє слово виголосив і Верховний суд Болгарії. Він визнав колишнього болгарського керівника винним у зловживанні службовим становищем і засудив Живкова на сім років.

Тепер він, за рішенням суду, «житлом» за державний рахунок забезпечений. Аналогічна ситуація і в його сподвижника Мілко Балева, хоча йому винесено м'якший вирок — два роки тюремного ув'язнення. Обидва засуджені мають право оскаржити рішення суду.

Напевно, вони використають його, бо ще є шанс скоротити оголошений строк ув'язнення. Але навіть якщо вони доб'ються повного виправдання, мотивуючи свою позицію юридичною неспроможністю звинувачення, навряд чи в кінцевому підсумку їм вдасться уникнути тюремних камер. Живков і Балєв уже фігурують як звинувачувані в деяких інших судових розслідуваннях, що нині тут проводяться.

Володимир АБРОСИМОВ.
Софія.

Кримськ…

ДЕЩО ПРО КУЛЬТУРУ ТА ІНТЕЛІГЕНТСЬКУ... «ДЕРЕВЕНЩИ…

Позбавлені фальшивого козиря, ніби Крим може економічно процвітати у відриві від України, лідери Республіканського руху цього, тісно пов'язаного з щедрою українською землею півострова вдалися до іншого пропагандистського прийому.

З екранів телебачення прозвучали просторікування одного з них про «духовну єдність» кримчан з московською культурою, бо вона є передовою, а «украинская культура деревенской, и поэтому нам не подходит», «язык литературный тоже деревенский». І це, мовляв, головне, а не економіка.

НЕ СТАВЛЯЧИ під сумнів високість московської культури (правда, яку частину її брати?), як і культури будь-якого іншого народу (і теж треба дивитися на складові!), запитаємо цього діяча: а) на пелюшках якої культури він зріс, що дозволяє собі грубо ображати інші народи? б) чи розуміє, що таке справжня культура і що «деревенщина»? в) чи читав він відомих діячів передової російської культури і чи взагалі щось читає, чи надає перевагу фіглярству на мітингах?

Не для нього, а для тих тисяч, мільйонів людей, котрі щоденно в поті чола свого зміцнюють матеріальну основу духовної культури і духовну єдність всіх людей, що проживають в Україні, згадаймо деякі факти з історії.

...В чорну ніч царизму, коли «высочайше изрекалось», що «никакого малороссийского языка нет, не было и быть не может», чарівна красуня сідає за стіл, щоб написати і видрукувати саме українською мовою «Народні оповідання». Тоді ж талановитий письменник (не з «деревенщины», а з дворян!): автор знаменитого вірша в прозі про «великий, могучий русский язык» Тургенєв допитується, у кого йому краще вивчати українську мову, щоб перекласти оповідання на російську. І чує: «У Марко Вовчок». Він це робить і знайомить з ними Росію. Автором тих шедеврів про українських кріпаків, написаних кращою мовою, ніж деякі сучасні автори пишуть, була сама Марко Вовчок. І не українка, а російська дворянка Марія Олександрівна Вілінська.

Спустилася, бачте, до «деревенщины»...

А тепер про мову. Раджу тим, кому небайдужа ця сфера духовності (а байдужим бути не можна, бо її використовують як зброю для найпідлішої мети — розбрату людей), заглянути до першого тома «Толкового словаря живого великорусского языка» В. Даля.

Цей великий подвижник, титанічна праця якого була відзначена золотою медаллю, перевидавалася багато разів і прислужилася багатьом поколінням, у вступних статтях до чотиритомника та в доповіді, читаній в «Обществе Любителей Российской словесности» в 1860 році обгрунтував деякі положення, без знання яких не зрозуміти нашу історію.

У самій Росії на той час єдиної мови ще не було, а налічувалося аж сім «наречий». «За самостоятельностью, развитием и обращением язык должно признать тот, у которого есть своя грамматика и письменность». «За наречие — не значительное уклонение от него, без своей грамматики и письменности; говор — еще менее значительное уклонение...», — каже він.

Дослідивши у власне Росії сім «наречий», Даль робить висновок: «Язык наш для потребностей образованного круга еще не сложился... Слова наши долги и жестки». (Вплив чудських племен). Тут же: «В Малороссии и грамматика своя, отчасти славянская, в Белой Руси она также отклоняется от нашей».

У статті «О наречиях русского языка» — така відповідь сучасним апостолам розбрату:

«Спорить противу общего закона господства просвещения нельзя: но господство того или другого наречия над прочими — дело случайное, и все они равно искажены и равно правильны. Возьми у нас в былое время Новгород, Псков или Суздаль перевес над Москвою, и нынешний московский язык слыл бы местным наречием... Не было бы повода почитать более чистым и правильным, чем мало- или беларусское, если бы это наречие не превратилось в язык правительства...»

В іншому місці Даль вводить термін «наречие приказное». Пояснює, що Москва, яка виникла на річці, що має чудську назву «м'якої води», стоїть на розпутті поміж Ростовом, Новгородом, Твер'ю, Владимиром, Суздаллю, Рязанню, Курськом, Смоленськом і тому перше «наречие великорусское будет у нас Московское, самое малое по занимаемой им местности». Ним говорила «самая небольшая часть народа, почти только в стенах Москвы. Но это язык... правительственный». І ще: «Если подняться на золотые макушки Белокаменной, то можно окинуть глазом пространство во все четыре стороны, где уже говорят иначе... В Московской губернии говорят по-разному... слышится и вместо ъ, как на Украине: «хлиб, сино, бида...»

Головними великоруськими Даль називає всього чотири «наречия», бо такі, як «новорусское». «донское», були сумішшю велико- і малоросійського.

На майже 100 сторінках тексту, який передує фундаментальному словникові, Даль згадує «малороссийские» слова і вислови з різних куточків Великоросії. Географія така: «В Орловской губ... Трубчевск принадле-

жит боле…
«Собственно…
слов, кажет…
ренесены с…
лороссии». …
то що ж?…
Донского во…
малорусское…
но чистое..
сильно от…
«Северное …
вало Новгор…
ку, Олонецк…
Архангельск…
бернії і там…
слова, як: «…
жмен… ата…
йти, …
гукать, робі…
добре, дос…
що» тощо. …
сибірське, д…
селені до 1…
ками литово…
скими». Ко…
ли «ходив»;…
ропавловськ…
ять»...

А ось щ…
новоросийс…
«С тех п…
Днестра до…
поприщем д…
набегов кр…
турок и за…
тельно по…
она заселил…
малороссами…
народом из…
на говор д…
слов… мало…
мую печать…
русский».

Дал… ва…
корис… ат…
ковний, ст…
український…
всіх велико…
чий»... пр…
всіх слов'…
чий». Бачи…
ми. Він так…
во «деревн…
начення по…
церкви, ду…
однією з р…
вважав зар…
гластво.

Тож, ост…
інтелігентсь…
ны»!

доктор ф…
ук, проф…

Фото з архіву

Козаки у Сімферополі... Чиї накази вони готові виконувати? Нічиї? Дозвольте не повірити. Коли людина добровільно надягає уніформу, вона морально готова до спрощеного сприйняття дійсності. Не хочеться думати, розбиратися, бо все так складно...

Не ускладнюйте, козаки, і без того непросту ситуацію. Форма і погони у вас не козацькі. Та й прийшли ви до Верховної Ради, а не на фронт. І «тиснете» на людей у цивільному. Їм і без вас непросто...

На знімках: «козаки» перед Верховною Радою Криму; у сесійному залі Верховної Ради Криму.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СВОБОДА ГИНЕ РАЗОМ ІЗ ЗАГИБЕЛЛЮ ЗАКОН…В

або ЩО ТАКЕ «ПРАВОВА ЛЮДИНА»

10 грудня 1948 року Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй прийняла Загальну Декларацію прав людини. Тривалий час цей документ не було обнародувано в широкій пресі на території СРСР, а в спеціальних юридичних публікаціях наші власті багато разів нагадували: «Декларація містить норми-рекомендації, зовсім не обов'язкові для буквального виконання». Широка преса в СРСР згадувала про Декларацію скупо, свідомо замовчуючи, що в 1948 році Радянський Союз (Україна і Білорусь також) не голосував за прийняття документа світовим співтовариством. Він дипломатично «утримався»!

Та й як було не «утриматись». Країна спливала кров'ю мільйонів своїх невинних громадян, тоталітарна держава зовсім не мала бажання відмовлятися ні від своїх ідеологічних догм, ні від своєї примарної мети.

Смерть Сталіна й події, що сталися після неї, дали країні певні шанси влитися в цивілізований світ. Епоха хрущовських новацій повернула громадянам країни часточку людської гідності й особистої свободи... але Декларація, зрештою, залишалася «секретним» документом. А в результаті — свою боротьбу зі своїми співгромадянами продовжували КДБ та МВС. Там, у таборах, «перевиховували» інакомислячих, спираючись на глибокодумні праці наших юридичних мислителів, котрі без вагань запевняли, наприклад, що «Соціалістичне право справедливе від початку й до кінця» (де він тепер, автор цієї сентенції професор А. Екімов; викладає в університеті курс прав людини?..). Там, у пермському таборі ВС 389/35, український патріот, адвокат Іван Кандиба, засуджений за «зраду батьківщини», як найбільшу цінність переховував власноручно переписаний текст «Декларації прав людини».

У 1987 році «Юридический энциклопедический словарь» пояснив цей термін таким чином: «У широкому розумінні під правами людини розуміють права індивіда як члена суспільства, права особистості». Тут же, щоб не завести недосвідченого читача в небезпечне болото буржуазних істин, «Словарь» попереджає: «Згідно з марксизмом-ленінізмом, немає природжених, незмінних прав людини».

А ось яким значенням наповнило термін «права людини» світове співтовариство: «Беручи до уваги, що визнання гідності, притаманної всім членам людської сім'ї та рівних і невід'ємних прав їхніх є основою свободи, справедливості й загального миру; і беручи до уваги, що зневажання й презирство до прав людини призвели до варварських актів, які обурюють совість людства.., беручи до уваги, що необхідно, щоб права людини захищалися владою закону з метою забезпечення того, щоб людина не була змушена вдаватися до повстання проти тиранії і пригноблення, як до останнього засобу.., Генеральна Асамблея проголошує цю Загальну Декларацію прав людини...» (витяг з Преамбули Загальної Декларації).

Соціальні, расові та всі інші утопії, що «тимчасово» ігнорують права і свободи частини громадян, неминуче закінчуються гекатомбами трупів, безправ'ям і несвободою тих, хто вижив. Будь-які спроби наших власних утопістів (від переконаних комуністів до націонал-фундаменталістів) збудувати «досконалу Українську державу» заздалегідь приречені на провал. Немає й не може бути досконалих держав, бо немає досконалого людства.

Концепція прав людини має бути основою існування Української держави. Усе інше — додасться. Загальна Декларація прав людини таки ратифікована Українською державою, інакше кажучи, вона стала чинною на території України. Однак і сьогодні міжнародні експерти не відносять Україну до країн, що дотримуються прав людини. І це правильна думка про нас: ми все ще не живемо в правовій державі.

На мій погляд, існує п'ять блоків проблем, які необхідно розв'язати, щоб створити на території України передумови для додержання прав людини, перелічених у Декларації.

Перший блок. Формування цивілізованого законодавства, яке створює ефективні процедури та гарантії, не залишає лазівок для неоднозначного тлумачення закону.

Другий блок. Створення повноважних ефективних контрольних інститутів та механізмів як державних, включаючи парламентські, так і незалежних громадських.

Третій — забезпечення доступу іноземних експертів на територію України, включаючи тюрми, психіатричні лікарні, інвалідні й сирітські установи, армійські й міліцейські підрозділи (зона секретності у зв'язку з державною таємницею повинна бути чітко обмежена законодавцем і мінімалізована).

Четвертий — приєднання України до всіх міжнародних договорів та інститутів, включаючи суди й трибунали, які контролюють і оцінюють ситуацію з дотриманням державами прав людини. (Зрозуміло, у нас немає необхідності підключатися до всіх існуюч…
ститутів, …
американсь…
йдеться лі…
та регіона…

І п'ятий…
теми освіт…
в'язкове оз…
алістів, пр…
них з мо…
порушення…
міжнародні…
дексами, д…
венціями т…

Зрозумі…
проблеми. …
них поляга…
вова держ…
тивно дотр…
тих прав с…
вжди ба…
ефективна…
песимістич…
для нас в…
настільки…
зворотна …
держава, …
додержанн…
своїх гро…
ред права…
сті, може…
ного благо…

Се…

ПРО КУЛЬТУРУ ...ЕНТСЬКУ... «ДЕРЕВЕНЩИНУ»

Кримська проблема

...х не зрозумі- ...ю. ...сії на той час ...це не було, а ...аж сім «наре- ...мостоятельнос- ...и обращени- ...жно признать ...ого есть своя ...исьменность». ... не значите- ...е от него, без ...ки и письмен- ... еще менее ...уклонение...»,

...у власне Ро- ...ий», Даль ро- ... «Язык наш ...ей образован- ...е не сложил- ...наши долги и ...нв чудських ...е: «В Мало- ...матика своя, ...ская, в Белой ...е отклоняется

...наречиях рус- ... така відпо-

відь сучасним апостолам розбрату:

«Спорить противу общего закона господства просвещения нельзя: но господство того или другого наречия над прочими — дело случайное, и все они равно искажены и равно правильны. Возьми у нас в былое время Новгород, Псков или Суздаль перевес над Москвою, и нынешний московский язык слыл бы местным наречием... Не было бы повода почитать более чистым и правильным, чем мало- или беларусское, если бы это наречие не превратилось в язык правительства...»

В іншому місці Даль вводить термін «наречие приказное». Пояснює, що Москва, яка виникла на річці, що має чудську назву «м'ягкої води», стоїть на розпутті поміж Ростовом, Новгородом, Твер'ю, Владимиром, Суздаллю, Рязанню, Курськом, Смоленськом і тому перше «наречие великорусское будет у нас Московское, самое малое по занимаемой им местности». Ним говорила «самая небольшая часть народа, почти только в стенах Москвы. Но это язык... правительственный». І ще: «Если подняться на золотые макушки Белокаменной, то можно окинуть глазом пространство во все четыре стороны, где уже говорят иначе... В Московской губернии говорят по-разному... слышится и вместо ъ, как на Украине: «хлиб, сино, бида...»

Головними великоруськими Даль називає всього чотири «наречия», бо такі, як «новорусское», «донское», були сумішшю велико- і малоросійського.

На майже 100 сторінках тексту, який передує фундаментальному словникові, Даль згадує «малороссийские» слова і вислови з різних куточків Великоросії. Географія така: «В Орловской губ... Трубчевск принадлежит более Малороссии.» «Собственно о воронежских слов, кажется, нет... или перенесены с Дона, или из Малороссии». (Тут приклад: «А то що ж?») «...крестьяне Донского войска малороссы... малорусское слышно довольно чистое... великорусское сильно отзывается югом». «Северное наречие» охоплювало Новгородську, Тверську, Олонецьку, Вологодську, Архангельську, Пермську губернії і там побутували такі слова, як: «цибуля, панчохи, жмен... хата, чер...ки, знайти, ...и, орати, ...лухати, гукать, робити, годі, зараз, добре, досконально, завше, що» тощо. Таке ж «наречие» сибірське, де міста були заселені до 1604 року «казаками литовскими и малорусскими». Коло Ірбіта говорили «ходив», «сидев», у Петропавловську: «сіять», «віять»...

А ось що про «наречие новороссийское»:

«С тех пор, как степь от Днестра до Дона, служившая поприщем для попеременных набегов крымцев, кубанцев, турок и запорожцев, окончательно подчинена России, она заселилась наполовину малороссами, а наполовину народом из Великой Руси... на говор даже высшего сослов... наложил ... зглади- мую печать свою язык малорусский».

Дал... вважав, ... було б корис...ати сл...ки: церковний, старовинноруський, український, і білоруський, всіх великоросійських «наречий»... приєднати і огляд всіх слов'янських «наречий». Бачив їх усіх рівними. Він також тлумачив слово «деревня» — як таке означення поселення, де нема церкви, духовного центру, а однією з рис «деревенщины» вважав зарозумілість, невігластво.

Тож, остерігаймося, люди, інтелігентської «деревенщины»!

Іван ВАЛЬКО,
доктор філософських наук, професор-політолог.

Фото з архіву

...виконувати? Ні- ...вільно надягає ...прийняття дійс- ... складно... ...туацію. Форма і ...Верховної Ради, а не на фронт. І «тиснете» на людей у цивільному. Їм і без вас непросто...

На знімках: «козаки» перед Верховною Радою Криму; у сесійному залі Верховної Ради Криму.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

...ГИНЕ РАЗОМ ІЗ ЗАГИБЕЛЛЮ ЗАКОНІВ...

...бо ЩО ТАКЕ «ПРАВОВА ЛЮДИНА»

...печне болото ...н, «Словарь» ...згідно з марк- ...ом, немає ...змінних прав

...значенням на- ... «права лю- ...співтоварист- ...до уваги, що ...сті, притаман- ... людської сі- ... невід'ємних ...основою свобо- ...сті й загаль- ...ручи до ува- ...ння й презир- ...людини приз- ...рських актів, ...совість людст- ...до уваги, що ... права люди- ... владою за- ...забезпечення ...ина не була ...тися до пов- ...тиранії і при- ...до останнього ...альна Асамб- ...цю Загаль- ... прав люди- ...з Преамбули ...арації). ...расові та всі ...о «тимчасово» ігнорують права і свободи частини громадян, неминуче закінчуються гекатомбами трупів, безправ'ям і несвободою тих, хто вижив. Будь-які спроби наших власних утопістів (від переконаних комуністів до націонал-фундаменталістів) збудувати «досконалу Українську державу» заздалегідь приречені на провал. Немає й не може бути досконалих держав, бо немає досконалого людства.

Концепція прав людини має бути основою існування Української держави. Усе інше — додасться. Загальна Декларація прав людини таки ратифікована Українською державою, інакше кажучи, вона стала чинною на території України. Однак і сьогодні міжнародні експерти не відносять Україну до країн, що дотримуються прав людини. І це правильна думка про нас: ми все ще не живемо в правовій державі.

На мій погляд, існує п'ять блоків проблем, які необхідно розв'язати, щоб створити на території України передумови для додержання прав людини, перелічених у Декларації.

Перший блок. Формування цивілізованого законодавства, яке створює ефективні процедури та гарантії, не залишає лазівок для неоднозначного тлумачення закону.

Другий блок. Створення повноважних ефективних контрольних інститутів та механізмів як державних, включаючи парламентські, так і незалежних громадських.

Третій — забезпечення доступу іноземних експертів на територію України, включаючи тюрми, психіатричні лікарні, інвалідні й сирітські установи, армійські й міліцейські підрозділи (зона секретності у зв'язку з державною таємницею повинна бути чітко обмежена законодавцем і мінімалізована).

Четвертий — приєднання України до всіх міжнародних договорів та інститутів, включаючи суди й трибунали, які контролюють і оцінюють ситуацію з дотриманням державами прав людини. (Зрозуміло, у нас немає необхідності підключатися до всіх існуючих договорів та інститутів, наприклад, Міжамериканських та Азіатських; йдеться лише про всесвітні та регіональні європейські).

І п'ятий блок. Зміна системи освіти, зокрема, обов'язкове ознайомлення спеціалістів, професійно пов'язаних з можливим ризиком порушення прав людини, з міжнародними етичними кодексами, деклараціями, конвенціями тощо.

Зрозуміло, існують і інші проблеми. Найважливіша з них полягає в тому, що правова держава, котра ефективно дотримується особистих прав своїх громадян, завжди багата, економічно ефективна. Це реалії, але песимістичних перспектив для нас в цьому немає, бо настільки ж закономірна й зворотна залежність: лише держава, що орієнтується на додержання особистих прав своїх громадян, і насамперед права приватної власності, може досягти економічного благоденства.

Семен ГЛУЗМАН.

З місцевих газет

Они не просили пощады...

Обращается к вам жительница пос. Октябрьский Тульской области, русская, пенсионерка, ветеран войны, прошедшая фронтовыми дорогами с первого до последнего дня войны.

После освобождения г. Ровно штаб нашей дивизии внутренних войск дислоцировался в городе, а роты и взводы располагались в районных центрах, принимали участие в боях с отрядами УПА. Официальная коммунистическая пропаганда называла повстанцев «бандитами», «бандеровцами», пособниками немецких захватчиков. Воспитанная в духе советского патриотизма, я по молодости слепо верила этой брехне.

Будучи в этом году в Ровно в гостях у своих родственников, я узнала, что в октябре 1992 г. украинский братский народ будет отмечать 50-летие УПА. Я вспомнила трагические годы и решила написать это письмо в газету «Волинь» и рассказать о казни группы повстанцев УПА.

Я оказалась случайным свидетелем, будучи в командировке в г. Ровно, когда привезли на автомашине группу бойцов УПА и повесили на моих глазах. Смерть все они встретили мужественно, я бы сказала, геройски. Ни один перед казнью не просил пощады. И что меня поразило, потрясло — все они умирали, принимали мученическую смерть со словами: «Слава Украине!»

Молнией мелькнула мысль: разве могут так мужественно умирать бандиты, как их называла коммунистическая пропаганда? Так идут на эшафот только парни, страстно любящие свою землю, свой народ, жаждущие освободить свою землю от оккупантов.

И я подумала: кто же бандиты — те, кто умирает за свободную Украину, или те, кто пришел на эту землю и творит злодеяния?

Я склоняю свою седую голову перед теми молодыми мучениками, которые 50 лет тому отдали свою молодую жизнь за независимую, свободную Украину.

Валентина МИРОНЦОВА,
ветеран войны и труда.

Пос. Октябрьский Тульской области, РФ

Газета «Волинь», 11 вересня 1992 року.
Рівне.

ДЮКС... НІЛА ...

У газеті «Голос України» за 26 травня цього ... розповідь Юхима Удодика з Рівненщини «... Дюксин, або Ще раз про художника з УПА... Наш кореспондент побував після цього у Дюк... ся легендарний художник, який під час націо... змагань 40—50-х років художньо оформляв ... туру, різні брошури і листівки. Ніл Хасевич в... льного і Крайового проводів ОУН і був єди... області членом УГВР (Української Головної В... — своєрідного парламенту України в підпіллі. ... сліджена тема розмови. У нас сьогодні — скр...

У невеличкому містечку Клевані, що на Рівненщині, я зустрівся з колишнім вояком УПА, «хлопцем з Волині», як його називали побратими по зброї, Юхимом Удодиком. Ван пам'ятає Ніла Хасевича, знав його старшого брата Федора, з яким у томських таборах відсидів два роки. Саме з розповіді пана Удодика я дізнався, що в березні 1952 року у Клевань привезли двох убитих повстанців, одним з них і був Ніл Хасевич. Напівголих їх поклали під дубом...

— Я про це чув від людей, але сам того сорому не бачив, — розповідає Юхим Дмитрович. — Недалеко від мене живе Павло Столярчук, який може розказати більше.

Павла Михайловича я застав на подвір'ї біля власної хати. Високий худорлявий чоловік стояв біля огорожі, поклавши руки на штахетник, допитливо дивився на мене. Очі трошки примружені, дещо насторожені...

— Аякже, я знав Ніла Хасевича. Коли він жив у селі Жобрин, то ходив до церкви в Дюксин. Там неодноразово бачив і чув, як він співав у церковному хорі, — розповідає мені сивий чоловік. — Гарний мав голос. Потім почалася війна, горе впало на людей... Але ще пам'ятаю, коли прийшли німці, то в селі Деражне Ніл Хасевич працював суддею. Одну нашу родичку захистив... Коли ото в Клевані пішла чутка, що привезли вбитих повстанців, то я вирішив піти і подивитися. Два дні лежали хлопці під дубом напівголими. А неподалік міліціонер стояв. Ніла я впізнав — без ноги і лисий. Про...

...йшовся я бі... Мене заприм... Довелося ... ти з його ... місці того ... будинок. Це ... ревообробни... Клевані. Ба... ни два малю... трети Шевч... які він пода... сідові.

Від Клева... — кілька кі... га біжить ч... сіножаті, ма... ступає до сп... чуд красиво... Тільки в'їха... стрів старш... Привітався. ... сюди привел... шукаю, що ...

— Я зма... Хасевича. А... років співав ... церковному ... здивування ... на вулиці н... вік. — То, ... до хати...

Так неспо... йомився з м... сина Григорі... даком. У йо... но присів бі... нув диктофо...

— Ніл ... зросту, лис... очима, з го... — розповіда... дак. — Хо... з паличкою. ... на Оржевсь... ному переїз... поїзд і втр... ків шість сп... у хорі. Його ... який керува... рний голос, ... Ніла. Але т... тола», як ц... нашому сел... Мав він си...

проблема

...НУ»

...Малороссии.»
...о воронежских
...нет... или пе-
...она, или из Ма-
...ут приклад: «А
... «...крестьяне
...ска малороссы...
...слышно доволь-
... великорусское
...ывается югом».
...речие» охоплю-
...ську, Тверсь-
...у, Вологодську,
...у, Пермську гу-
...побутували такі
...нбуля, панчохи,
...черевики, зна-
...рати ... слухати,
...и, годі, зараз,
...онально, завше,
...не ж «наречие»
... міста були за-
...04 року «каза-
...ими и малорус-
... Ірбіта говори-
...ксидев», у Пет-
... «сіять», «ві-

... про «наречие
...ре»:
...р, как степь от
...она, служившая
...я попеременных
...цев, кубанцев,
...рожцев, оконча-
...инена России,
...сь наполовину
... а наполовину
...еликой Руси...
...е высшего со-
...ил ... зглади-
...зою язык мало-

...ав, ... було б
...сл...ки: цер-
...овинноруський,
... білоруський,
...сійських «наре-
...нати і огляд
...ських «наре-
...іх усіх рівни-
...тлумачив сло-
... — як таке оз-
...ення, де нема
...ного центру, а
...«деревенщины»
...мілість, неві-

...гаймося, люди,
... «деревенщи-

...ВАЛЬКО,
...софських на-
...р-політолог.

...оговорів та ін-
...риклад, Між-
...та Азіатських;
... про всесвітні
... європейські).
...к. Зміна сис-
...зокрема, обо-
...млення спеці-
...сійно пов'яза-
...вим ризиком
...в людини, з
...етичними ко-
...раціями, кон-

...снують і інші
...важливіша з
...тому, що пра-
... котра ефек-
...ться особис-
...громадян, за-
... економічно
...е реалії, але
... перспектив
...у немає, бо
...акономірна й
...ність: лише
...ієнтується на
...бистих прав
..., і насампе-
...атної власно-
...ти економіч-
...ва.

...ЛУЗМАН.

З місцевих газет

Они не просили пощады...

Обращается к вам жительница пос. Октябрьский Тульской области, русская, пенсионерка, ветеран войны, прошедшая фронтовыми дорогами с первого до последнего дня войны.

После освобождения г. Ровно штаб нашей дивизии внутренних войск дислоцировался в городе, а роты и взводы располагались в районных центрах, принимали участие в боях с отрядами УПА. Официальная коммунистическая пропаганда называла повстанцев «бандитами», «бандеровцами», пособниками немецких захватчиков. Воспитанная в духе советского патриотизма, я по молодости слепо верила этой брехне.

Будучи в этом году в Ровно в гостях у своих родственников, я узнала, что в октябре 1992 г. украинский братский народ будет отмечать 50-летие УПА. Я вспомнила трагические годы и решила написать это письмо в газету «Волынь» и рассказать о казни группы повстанцев УПА.

Я оказалась случайным свидетелем, будучи в командировке в г. Ровно, когда привезли на автомашине группу бойцов УПА и повесили на моих глазах. Смерть все они встретили мужественно, я бы сказала, геройски. Ни один перед казнью не просил пощады. И что меня поразило, потрясло — все они умирали, принимали мученическую смерть со словами: «Слава Украине!»

Молнией мелькнула мысль: разве могут так мужественно умирать бандиты, как их называла коммунистическая пропаганда? Так идут на эшафот только парни, страстно любящие свою землю, свой народ, жаждущие освободить свою землю от оккупантов.

И я подумала: кто же бандиты — те, кто умирает за свободную Украину, или те, кто пришел на эту землю и творит злодеяния?

Я склоняю свою седую голову перед теми молодыми мучениками, которые 50 лет тому отдали свою молодую жизнь за независимую, свободную Украину.

Валентина МИРОНЦОВА, ветеран войны и труда.
Пос. Октябрьский Тульской области, РФ

Газета «Волинь», 11 вересня 1992 року.
Рівне.

ДЮКСИН ПАМ'ЯТАЄ НІЛА ХАСЕВИЧА

У газеті «Голос України» за 26 травня цього року надруковано розповідь Юхима Удодика з Рівненщини «Чи знає про них Дюксин, або Ще раз про художника з УПА Ніла Хасевича». Наш кореспондент побував після цього у Дюксині, де народився легендарний художник, який під час національно-визвольних змагань 40—50-х років художньо оформляв підпільну літературу, різні брошури і листівки. Ніл Хасевич входив до Центрального і Крайового проводів ОУН і був єдиним у Рівненській області членом УГВР (Української Головної Визвольної Ради) — своєрідного парламенту України в підпіллі. Це зовсім недосліджена тема розмови. У нас сьогодні — скромніша мета.

У невеличкому містечку Клевані, що на Рівненщині, я зустрівся з колишнім вояком УПА, «хлопцем з Волині», як його називали побратими по зброї, Юхимом Удодиком. Ван пам'ятає Ніла Хасевича, знав його старшого брата Федора, з яким у томських таборах відсидів два роки. Саме з розповіді пана Удодика я дізнався, що в березні 1952 року у Клевань привезли двох убитих повстанців, одним з них і був Ніл Хасевич. Напівголих їх поклали під дубом...

— Я про це чув від людей, але сам того сорому не бачив, — розповідає Юхим Дмитрович. — Недалеко від мене живе Павло Столярчук, який може розказати більше.

Павла Михайловича я застав на подвір'ї біля власної хати. Високий худорлявий чоловік стояв біля огорожі, поклавши руки на штахетник, допитливо дивився на мене. Очі трошки примружені, дещо насторожені...

— Аякже, я знав Ніла Хасевича. Коли він жив у селі Жобрин, то ходив до церкви в Дюксин. Там неодноразово бачив і чув, як він співав у церковному хорі, — розповідає мені сивий чоловік. — Гарний мав голос. Потім почалася війна, горе впало на людей... Але ще пам'ятаю, коли прийшли німці, то в селі Деражне Ніл Хасевич працював суддею. Одну нашу родичку захистив... Коли ото в Клевані пішла чутка, що привезли вбитих повстанців, то я вирішив піти і подивитися. Два дні лежали хлопці під дубом напівголими. А неподалік міліціонер стояв. Ніла я впізнав — без ноги і лисий. Пройшовся я біля нього ще раз. Мене запримітив міліціонер. Довелося швиденько зникати з його очей. Тепер на місці того дуба спорудили будинок. Це там, де нині деревообробний комбінат у Клевані. Бачив я ще до війни два малюнки Ніла — портрети Шевченка і Франка, які він подарував моєму сусідові.

Від Клевані до Дюксина — кілька кілометрів. Дорога біжить через ліс, поля і сінокоси, майже впритул підступає до спокійної і напрочуд красивої річки Горинь. Тільки в'їхав у село — зустрів старшого віку людину. Привітався. Розповів, чого сюди привела мене доля, що шукаю, що хочу почути...

— Я змалечку знав Ніла Хасевича. А з шістнадцяти років співав разом з ним у церковному хорі, — на моє здивування і радість сказав на вулиці незнайомий чоловік. — То, прошу, зайдемо до хати...

Так несподівано я і познайомився з мешканцем Дюксина Григорієм Савичем Судаком. У його світлиці зручно присів біля столу, ввімкнув диктофон...

— Ніл був середнього зросту, лисий, з великими очима, з горбинкою на носі, — розповідає Григорій Судак. — Ходив на протезі й з паличкою. Ще в дитинстві на Оржевському залізничному переїзді потрапив під поїзд і втратив ногу. Я років шість співав разом з ним у хорі. Його брат Анатолій, який керував хором, мав гарний голос, ліпший ніж у Ніла. Але так читати «Апостола», як це робив Ніл, у нашому селі ніхто не вмів. Мав він сильний тенор. Розповідають, що в підпіллі любив співати релігійних пісень. Ніла дуже любили, шанували й берегли. Йому навіть спеціальний велосипед зробили, щоб у лісі міг краще пересуватися. Батько Ніла служив у місцевій церкві дияконом. У 1943 році під час облави його вбили німці. Брат Анатолій, що був у підпіллі, загинув. Брат Федір служив священиком, але доля його мені невідома. Коли Ніл вчився на художника у Варшаві, то приїжджав у Дюксин малювати, привозив картини. Їхня хата стояла при долині, де з-під землі б'ють чисті джерела. Там з давніх-давен жінки прали білизну, співали пісень. Одна картина Ніла так і називалася «Прачки», а на ній він намалював моїх сусідок.

Я вам зараз можу показати це місце, де стояла хата Хасевичів.

Ми вийшли на вулицю. Дорогою я пригадав прочитане, що під час перебування в Академії мистецтв у Варшаві, в якій Ніл Хасевич вчився до 1932 року, за сюжетну картину «Прачки» він одержав високу похвалу своїх учителів. Там, де стояла хата Хасевичів, тепер побудувались інші люди. Час багато чого змінив, адже село було спалене німцями в 1943 році. Ось тільки незмінною залишилася долина, в якій і сьогодні б'ють чисті джерела. Як і колись, біля них жінки перуть і полощуть білизну, що рідко де можна нині побачити. Неподалік — відбудована заново церква, біля неї — відновлені дерев'яні хрести, що зустрічали людей при в'їзді в село ще за часів Хасевича.

Григорій Савич підійшов до старого в'яза, що міцним покрученим корінням потягнувся з пагорба до джерельної води. Поклав на могутній стовбур руку. Задумався. А по хвилі сказав:

— Цей в'яз пам'ятає Ніла. Тут я бачив його не один раз у вишиваній сорочці, яку він сам вишив. На Різдво в хаті Хасевичів завжди лунали колядки, збиралися сільські, приїздили гості зі Львова, Варшави, Кракова. Розповідали люди, що Ніл добре знався з Бандерою, Грушевським. Чи був одружений? Ні. Мабуть, за навчанням та роботою ніколи було про дівчат думати. Особливий був чоловік. Рано відійшов з життя. Скільки ще міг добра зробити для України.

Пошук

Зустрічався я в Дюксині із старожилами Олексієм Олександровичем Опанасюком, Ольгою Панасівною Крищук, Мартою Степанівною Панчелюгою та іншими людьми, які знали Ніла Хасевича. У всіх них — добрий, теплий спогад про свого земляка. Як про людину, співця церковного хору, що крім малярства, вчив дітей і молодь села любити рідне слово, Господа Бога й Україну.

Повертаючись із Дюксина, я не міг втриматися, щоб не відвідати символічну могилу, насипану на місці загибелі одного з героїв УПА. Над Горинню, серед розкішної природи — кількаметровий березовий хрест, обвитий вінком з польових квітів, які ростуть довкола. На ньому табличка з тризубом. І текст: «Слава героям! На цьому місці 12.02.45 року в нерівному бою з військами НКВС загинув Дмитро Клячківський — Клим Савур — командир УПА — Північ».

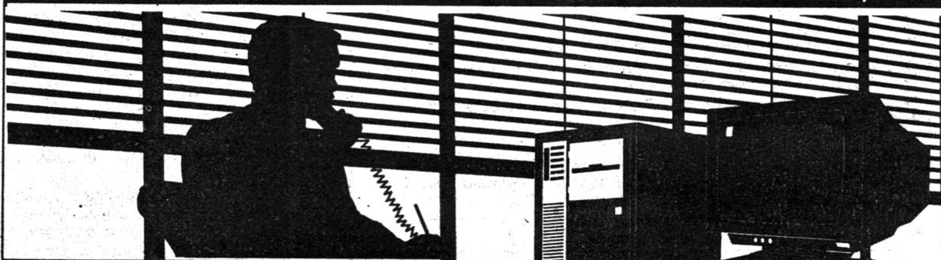
Ніл Хасевич був особисто і близько знайомий з Климом Савуром. Вони робили одну справу — боролися за самостійну Україну.

Богдан БЕРЕКЕТА, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Рівненська область.

P. S. У цій подорожі разом зі мною був фотокореспондент місцевої газети Микола ЗІНЧУК. Він зробив фотографії, зафіксував Григорія Судака біля старого в'яза, жінку, яка пере білизну, березовий хрест на могилі Клима Савура.

СЕТЕВЫЕ КОМПЛЕКСЫ,
ИЗДАТЕЛЬСКИЕ СИСТЕМЫ,
СТАНЦИИ КОМПЬЮТЕРНОЙ АНИМАЦИИ,
КОМПЬЮТЕРЫ В ЛЮБОЙ КОНФИГУРАЦИИ.

ПОЛНАЯ ДВУХЛЕТНАЯ ГАРАНТИЯ!
ПЯТЬ ЛЕТ СОПРОВОЖДЕНИЯ!
ДОСТАВКА И УСТАНОВКА!
ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ!

310042, Харьков
ул. Пожарского 2/10
тел. (0572) 93-40-75,
95-96-74, 94-28-11
факс (0572) 94-35-73

Организация со склада в КИЕВЕ продает по самым низким ценам в Украине уникальные игровые автоматы: «MULTI BABY» производства Испания. При необходимости возможно оказание технической помощи в установке и эксплуатации.

Телефон в Киеве (044) 446-82-86

факс (044) 446-81-70.

Салон компьютерной и офисной техники

фирмы КОМТЕХ

Киев, ул. Пархоменко, 14 (Лукьяновка).

Тел. (044) 213-41-41.

КОМПЬЮТЕРЫ ДЛЯ УКРАИНЫ

Научно-производственное предприятие «Гамма-ФИД», официальный дилер фирм Microsoft, Hewlett-Packard и NTT System, предлагает персональные компьютеры и периферийное оборудование с поставкой непосредственно от производителей:

- *Персональные компьютеры*
  - *PC XT 88 10 МГц,*
  - *PC AT 286 12 МГц, 16 МГц,*
  - *PC AT 386 SX 25 МГц,*
  - *PC AT 386 PX 33 МГц.*
- *Периферийное оборудование*
  - *мониторы моно, EGA, VGA, SVGA,*
  - *принтеры Epson LX-800, OKI ML-183, Hunday-920,*
  - *дисководы 1,2 Мб, 1.44 Мб,*
  - *винчестеры 20 Мб, 40 Мб, 52 Мб, 80 Мб, 100 Мб, 120 Мб.*

Все компьютеры только от одной фирмы — поставщика NTT System (Тайвань). Конфигурацию компьютера полностью определяет заказчик.

- *Программное обеспечение фирм Microsoft, Nantucket, Bokland.*

Вся поставляемая техника обеспечивается гарантийным обслуживанием фирмы-поставщика и сервисным центром НПП «Гамма-ФИД».

Оплата по безналичному расчету. Заказчикам, приобретающим технику за СКВ, гарантируются минимальные валютные цены на Украине.

К ВАШИМ УСЛУГАМ:

— салон-магазин, г. Киев, бульв. Ленина 19, тел. (044) 272-23-02, 272-23-64;
— сервисный центр, г. Киев, ул. Вавиловых, 10, тел. (044) 440-99-23;
— служба маркетинга (оптовые поставки), тел. (044) 440-22-22.

ПОЧТОВЫЙ АДРЕС: 254060, г. Киев-60, а/я 39. ПРИЕЗЖАЙТЕ, ПИШИТЕ, ЗВОНИТЕ СЕГОДНЯ!

Киевский академический русский драматический театр им. Леси Украинки

ОТКРЫТИЕ СЕЗОНА
РЕПЕРТУАР НА СЕНТЯБРЬ 1992 г.

20 воскресенье (вечером)	Ж. АНУЙ	ПРИГЛАШЕНИЕ В ЗАМОК
	Розовая комедия в двух частях	
21 понедельник	А. КРИСТИ	ЗАГАДКА ДОМА ВЕРНЬЕ
	Пьеса Р. Тома в двух действиях	
22 вторник, 26 суббота	Премьера Ф. ДЮРРЕНМАТТ	МЕТЕОР
	Черная комедия в двух актах	
24 четверг	А. СТРУГАЦКИЙ, Б. СТРУГАЦКИЙ	«ЖИДЫ ГОРОДА ПИТЕРА...», или НЕВЕСЕЛЫЕ БЕСЕДЫ ПРИ СВЕЧАХ
	Комедия в двух действиях	
25 пятница	Муз. Л. БЕРНСТАЙНА, Пьеса Х. ВИЛЛЕРА по ВОЛЬТЕРУ	КАНДИД
	Мюзикл в двух действиях	
27 воскресенье (вечером)	А. ОСТРОВСКИЙ	БЕЗ ВИНЫ ВИНОВАТЫЕ
	Пьеса в двух частях	
28 понедельник	Т. РЭТТИГАН	ДАМА БЕЗ КАМЕЛИЙ
	Мелодрама в двух частях	
29 вторник	Ж. КОКТО	СВЯЩЕННЫЕ ЧУДОВИЩА
	Живой портрет одной театральной мистерии в двух частях	

23—29 сентября 1992 года
Юг Украины

Первая универсальная выставка «НИКОЛАЕВЩИНА-92»

Широко представлены продукция и услуги государственных и малых предприятий области.

Реклама, контакты, договоры, сделки, торги, семинары — цель выставки.

Используйте свой шанс!

Регистрационный взнос за одного представителя фирмы 500 рублей (с бронированием гостиницы) направлять: 327017, г. Николаев, МСП «НАРИМ», р/с 000609683 в Центральном отделении ПСБ г. Николаева МФО 326397.

Справки по адресу: 327017, г. Николаев, пл. Судостроителей, 3Б.

Телефоны: 36-02-49, 37-14-89.

Українська Федерація профспілкових організацій — профспілка працівників спільних підприємств — ЦЕ

— **взаємовигідне співробітництво** колективів спільних, малих підприємств, міжнародних об'єднань, акціонерних товариств, іноземних і приватних фірм;

— **гарантія захисту прав** та інтересів працівників, додержання трудового законодавства, безпечних умов праці;

— **постійна турбота про соціальне страхування,** медичне обслуговування санаторно-курортне оздоровлення трудящих та членів їхніх сімей, на що спрямовується 55 відсотків страхових внесків (окремо по кожному трудовому колективу), оплачується 30 відсотків вартості дитячих путівок до заміських таборів за рахунок коштів Федерації.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРОПОНУЄ ВАМ

— **інформацію** про діяльність спільних підприємств України (адреси, телефони, основні напрями діяльності);

— **пакет матеріалів і документів:** контракт, договір-підряд, положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій в Україні, положення про персонал, інструкції по оподаткуванню, про порядок виплати допомоги сім'ям з дітьми, матеріали по приватизації спільних підприємств тощо, а також щоквартальні випуски інформаційних матеріалів з фінансово-правових питань, нових законодавчих і нормативних актів;

— **практичну допомогу в розробці** колективного договору між адміністрацією і профкомом з урахуванням міжнародної практики;

— **сприяння у найбільш ефективному** розміщенні вашої реклами у засобах масової інформації. Серед наших членських організацій спільне підприємство «Ай-Пі-Київ», газети «Ділова Україна», «Контракт», «Фінансовий Київ»;

— **організацію відпочинку** ваших працівників на курортах Моршина і Трускавця, Закарпаття і Миргорода, Одеси, Скадовська і Республіки Крим.

Спільні підприємства «ЗЕД-Райзен-Україна», «Інтурпрогрес» потурбуються про вашу комфортабельну та змістовну подорож до зарубіжних країн.

Ваші діти матимуть можливість відпочивати в екологічно чистих місцях України, зокрема на Арабатській стрілці, Закарпатті, Полтавщині та в країнах Європи.

Як трудовий колектив, так і власники підприємств знайдуть у нас надійний правовий захист.

До ваших послуг спільне підприємство «Орлан», юридична фірма «Проксен», адвокатська контора «Братіко», фонд «Захист», який створено при Федерації.

Наша професійна спілка прагне стати для вас помічником і порадником, виразником ваших ідей, захисником ваших інтересів.

Пишіть: Київ-34, вул. Рейтарська, 19.
Дзвоніть: 228-34-06, 228-53-06.
Звертайтесь до нас, і ми вам допоможемо!

Чехословацька фірма «Сонеро» та українське приватне підприємство «РТР» пропонують на вагу:

дешевий комісійний одяг та кімнатний текстиль (Німеччина) в доброму стані.

Розрахунки за товар можливо проводити в купонах або карбованцях.

Фірма «Сонеро» має практику такої торгівлі в Європі.

Фірма «Сонеро» та Українське приватне підприємство «РТР» пропонують:

автомобілі ІФА-50 з дизельним мотором (самоскиди, бортові);

колеса, які були в користуванні (фірм «Міхелін», «Гоодвяр»), на легкові автомобілі (13—14 дюймів і мінімальний малюнок 2—3 мм).

Ціни найнижчі.
З пропозиціями звертайтеся на адресу:
Івано-Франківська область,
м. Долина,
вул. Голейко, 8,
Приватне підприємство «РТР».

І ЧЕМПІОНИ ТЕЖ... ПЛАЧУТЬ

Головним матчем п'ятого туру чемпіонату України серед клубів вищої ліги, безперечно, був поєдинок у Києві. У ньому зустрілися чемпіон і срібний призер попереднього турніру.

Зрозуміло, що динамівці плекали надії на реванш за поразку, яку їм завдали кримчани на полі львівського стадіону «Дружба» у фінальній грі першого національного чемпіонату. Що ж, кияни мети досягли. Хоча далося їм це не просто. Шальки терезів на їхній бік схилив пенальті. Щоправда, забити у ворота Колесова могли Леоненко, вийшовши сам на сам, і юний Сергій Ребров, який змінив футболку «Шахтаря» на динамівську.

«Таврія» діяла цілком професіонально, грамотно. Досить упевнено оборонялася і контратакувала. А на останній хвилині могла й очко врятувати. Та не судилося: м'яч після удару Опаріна влучив у штангу, а партнери півзахисника не встигли на добивання.

Після фінального свистка я розмовляв з молодим президентом ФК «Таврія» **Олександром ЗАЯЄВИМ.**

— Прикро, звичайно, що програли. Наша команда, як на мене, заслужила ліпшої долі. Бачите, розмови про те, що кияни посічуть нас на капусту, виявилися перебільшеними. Дістала «Таврія» чудову нагоду врятуватися в останні миті матчу. Але фортуна цього разу відвернулася від кримського клубу...

Це була не перша наша розмова того дня. Спершу ми зустрілися в офісі зовнішньоекономічного товариства «Інфоспорт», куди його генеральний директор Володимир Лашкул запросив представників банків «Інко» та «Українська фінансова група». «Інфоспорт», як відомо, комерційний агент Федерації футболу України, а названі банки дуже допомагають українському футболові зіп'ястися на ноги.

До речі, завідуючий відділом банку «Інко» Драгомирецький вручив капітанові «Таврії» Ігорю Волкову 150 тисяч купонів за перемогу його команди в чемпіонаті. А 50-ма тисячами був відзначений Сергій Шевченко — найкращий футболіст України.

Так от, Олександр Заяєв відповідав на запитання.

— На чому базувалася упевненість вашого батька і головного тренера Анатолія Миколайовича Заяєва в успішному виступі в чемпіонаті?

— Досягти високої мети дозволяв цілком боєздатний склад і велике бажання гравців довести, що й вони чогось варті. І в нинішньому чемпіонаті боротимемося за високе місце. Хоча готові до того, що всі проти чемпіона грають з подвійною енергією.

— Чому в Сімферополі на футбол ходить мало людей?

— А де їх багато?

— Кажуть, що й вшанування «Таврії» пройшло буденно...

— Сьогодні в місті і Криму ми не чекаємо допомоги ні від кого. Розраховуємо виключно на власні сили і можливості. Отож, про те, так би мовити, вшанування вже й забули...

— І все ж, чемпіонство — приємна штука. Воно і на європейський шлях вас вивело. Як «Таврії» дебютувалося в Кубку чемпіонів?

— Результат ви знаєте. Він — позитивний. Але, якщо відверто, було страшнувато. Адже про суперника мали мізерну інформацію. Не вдалося переглянути жодного запису його гри.

— Ну, а в майбутньому збираєтеся організувати спеціальну службу, яка допомагала б виступати на міжнародній арені?

— Звичайно, без цього не обійтись. Та поки що в нашому клубі працює лише... два чоловіка: я і ще один. У нас багато чого немає: стадіону, власної бази, дитячої школи. Інколи хочеться просто плакати, бо ми мов титуловані сироти, до долі яких нікому немає діла. Однак обов'язково виживемо...

— Олександре, який ваш прогноз на матчі зі швейцарським «Сьоном»?

— Тут повторюються ситуація з «Шелбурном»: тільки усна інформація. Візуальної ніякої. Знаємо одне: що легка прогулянка для нас не запланована. «Таврія» вже навчилася мобілізовуватися...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ІЗ СУДДІВСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ

Чемпіонат України з футболу. Вища ліга. П'ятий тур.

«Динамо» — «Таврія». 1:0. 5000 глядачів. Суддя Головко (Дніпропетровськ). Гол: Леоненко (14, з пенальті).

«Металург» — «Чорноморець». 2:3. 6000 глядачів. Суддя Шевченко (Київ). Голи: Дудник (3), Мущинка (68) — у господарів; Кулик (73), Лебідь (75), Кошелюк (89) — у гостей.

«Металіст» — «Торпедо». 3:2. 7000 глядачів. Суддя Тютюн (Фастів). Голи: Колесник (29. 47, 60) — у господарів; Заєць (46). Машнін (68, з пенальті) — у гостей.

«Шахтар» — «Дніпро». 1:1. 2000 глядачів. Суддя Лисенко (Одеса). Голи: Матвєєв (29) — у господарів; Думенко (35) — у гостей.

«Верес» — «Зоря»-МАЛС. 2:0 7500 глядачів. Суддя Хіблін (Хмельницький). Голи: Снєгірьов (23), Гуринович (62).

«Кривбас» — «Кремінь». 1:2. 7000 глядачів. Суддя Панчик (Сімферополь). Голи: Ниченко (10) — у господарів; Жабченко (19) — у гостей.

«Нива» — «Буковина». 0:0. 2500 глядачів. Суддя П'яних (Донецьк).

«Волинь» — «Карпати» 3:2. 5000 глядачів. Суддя Арановський (Київ). Голи: Дикий (19), Мозолюк (43, 62) — у господарів; Гусин (12), Чижевський (72) — у гостей.

	І	В	Н	П	М	О
Дніпро	5	3	1	1	8—4	7
Чорноморець	5	3	1	1	8—6	7
Динамо	5	3	0	2	8—3	6
Металіст	5	2	2	1	11—5	6
Шахтар	5	2	2	1	4—3	6
Буковина	5	2	2	1	2—1	6
Металург	5	2	1	2	7—5	5
Карпати	5	2	1	2	6—7	5
Волинь	5	2	1	2	6—9	5
Кремінь	5	2	1	2	3—7	5
Торпедо	5	2	0	3	8—7	4
Таврія	4	2	0	2	4—5	4
Зоря-МАЛС	4	2	0	2	2—8	4
Верес	5	1	1	3	4—5	3
Нива	5	1	1	3	3—6	3
Кривбас	5	1	0	4	2—5	2

ТІЛЬКИ РЕЗУЛЬТАТИ

Чемпіонат України з футболу. Друга ліга. 4 тур. «Меліоратор» — «Дружба» — 3:2. «Титан» — «Азовець» — 1:0, «Кристал» — «Явір» — 3:0, «Чайка» — «Шахтар-2» — 2:1, «Вагонобудівник» — «Чорноморець-2» — 1:1, «Бажановець» — «Зірка» — 2:2, «Хімік» — «Дністер» — 2:1, «Газовик» — «Галичина» — 0:2.

Чемпіонат України. Перехідна ліга. 6 тур. «Електрон» — «Гірник» — 4:1. «Авангард» — «Нафтохімік» — 2:2, «Промінь» — «Океан» — 1:2, «Андезит» — «Торпедо» — 2:1, «Лисоня» — «Динамо» — 1:1, «Олімпік» — «Прометей» Дн. — 2:2, «Нива» — «Антрацит» — 4:1, «Море» — «Прометей» Ш. — 0:3, «Фрунзенець» — «Шахтар» — 3:0.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

ХОКЕЙ. Відмінно провели зустрічі розиграшу Кубка МХЛ з фаворитом другої зони цього турніру — хокейним колективом зі столиці Латвії — спортсмени київського «Сокола», здобувши дві переконливі перемоги. Гра киян помітно в їх складі посилилась завдяки тому, що після тривалої перерви з'явився чудовий форвард Анатолій Степанищев, який кілька сезонів грав у Швейцарії.

«СОКІЛ» — «РИГАС СТАРЗ». 7:4 (2:2, 2:2, 3:0). 9 вересня. Шайби закинули: Степанищев (6,36, більшість). Кулабухов (9,56), Аліпов (23), Полковников (47), Буценко (54) — у киян; Тамбієв (11), Аболс (16), Апульскіс (26), Разгалс (32) — у рижан.

«СОКІЛ» — «РИГАС СТАРЗ». 4:1 (0:0, 2:1, 2:0). 10 вересня. Шайби закинули: Гончаренко (25), Олецький (27), Бущан (48) Степанищев (57) — у господарів; Сейєйс (31, більшість) — у гостей.

ФУТБОЛ. Днями президент Федерації футболу України Віктор Банников мав телефонну розмову з гравцем шотландського клубу «Рейнджерс» (Глазго) Олексієм Михайличенком і запросив його виступати за національну збірну України. Олексій з радістю відгукнувся на цю пропозицію.

СТО ТИСЯЧ

Мова не про класичний твір Карпенка-Карого, а зовсім про інше: про футбольне свято, яке відбулося на Республіканському стадіоні в Києві. І зібрали його трибуни минулої неділі понад сто тисяч глядачів.

Це були справжні іменини нової газети «Киевские ведомости», на які зібралися її щирі друзі: читачі (вони сиділи на трибунах), зірки естради, кіно і театру та журналісти, об'єднані в дві футбольні команди — «Артобстріл» та «Пресинг».

Матч був цікавим, з гумористичними поворотами. У першому таймі перед повели артисти, серед яких було чимало знаменитостей. Відзначився Яків Уткін. А після перерви умови вже диктували журналісти. Серед них особливо виділявся Юрій Сай, футбольний оглядач «Спортивної газети». Саме він забив два м'ячі, які й принесли перемогу «Пресингу» — 2:1.

Учасники матчу отримали призи від численних фірм — спонсорів свята: «Меркурія», «Довіри», «Маріам», «Ометі-Інстер», «АСКО-Київ Лтд.», «Еліксир» та інших.

Петро ВОЗНИЙ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

З м'ячем найкращий бомбардир «Пресингу» Юрій Сай.

Телебачення

СЕРЕДА
16 вересня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Художній телефільм «Блакитна троянда». 1 і 2 серії.
11.25 Земле моя. Хто допоможе Чорному морю?
11.55 УТН.
12.10 Музичний фільм
16.00 УТН.
16.05 Клас-юніор-бізнес.
17.40 Відродження.
18.15 Фільм-концерт
19.00 Кубок УЄФА з футболу. «Динамо» (Київ) — «Рапід» (Відень). У перерві — 19.45 УТН.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Концерт
22.40 УТН.
22.55 Художній телефільм «Нікколо Паганіні». 3 серія.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 «Дюймовочка». Мультфільм.
10.20 «440 герців». Музична програма для підлітків.
11.00 Новини
11.20 «Дощ у чужому місті». Художній телефільм. 2 серія.
12.25 «Гість». Короткометражний художній телефільм.
12.55 «Безіменний замок». Художній фільм. 2 серія.
14.00 Новини
14.20 Телемікст.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє.
16.00 Успіх.
16.30 Виступ ансамблю пісні. танцю і музики (Мексика).
17.00 Новини.
17.25 Міждержавний телеканал «Останкіно»
18.00 Вероніка Кастро в Москві.
18.10 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.55 Футбол. Кубок володарів кубків. 1/16 фіналу. «Спартак» (Москва) — «Авенір» (Люксембург). 2 тайм.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Зустріч у Концертній студії «Останкіно» з актрисою Веронікою Кастро.
22.00 Футбол. Європейські кубки. У перерві — 22.50 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

9.15 Телетеатр Росії. Л. Пантелєєв. «Вірую».
10.20 Пісні В. Рєзникова.
11.15 Денний сеанс. Художній телефільм «Граф Монте-Крісто». 2 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.15 Гора Сорак.
15.35 Там-там новини.
15.50 ТрансРосефір. Далекий Схід.
16.35 М-трест.
16.50 Християнська програма.
17.35 Музичний фільм
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 Телебіржа інформує.
19.30 Прем'єра телеекрана. Художній телефільм «Граф Монте-Крісто». 3 серія.
21.00 На шостій сесії Верховної Ради України.

IV ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ ТЕТ-А-ТЕТ

08.20 Німецька мова для дітей.
08.40 Телекросворд.
09.10 Німецька мова. 1 рік.
09.40 Німецька мова. 2 рік.
10.10 «Пригоди в королівстві». Ляльковий мультфільм. 3 серія.
10.40 Озирнися. Росіє.
11.10 Пілігрим.
11.55 Паризькі діалоги. Зустріч 1. «Наталі Аррот».
12.35 Паралельні світи.
13.20 Дозвілля. Увага — знімаю.
13.35—16.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
13.35 Відеомузика.
14.05 Мультфільми.
14.35 Художній фільм «Хід у відповідь».
16.00 «Пригоди в королівстві». Ляльковий мультфільм. 3 серія.
16.30 Телекросворд.
17.00 Німецька мова. 1 рік.
17.30 Німецька мова. 2 рік.
18.00 Озирнися. Росіє.
18.30 Пілігрим.
19.15 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
19.15 Мультфільм «Світ талісмана».
20.35 Художній фільм «З життя відпочиваючих».
21.55 Відеомузика.
22.05 Художній фільм «Вогняний світанок».

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Рукописів не повертаємо.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047. Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311175.

1 2 3 4 5 6 7 8 9